

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE LIPOVÉ
na roky 2016 - 2022**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Lipové na roky 2016-2022
Územné vymedzenie:	obec Lipové
Územný plán obce schválený:	
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	od do 31.12.2022
Verzia	1.0
Publikovaný verejne:	

Riadiaci tím spracovania programu hospodárskeho sociálneho rozvoja obce Lipové na roky 2016-2022:

Zodpovedný za obec Lipové:
Dáša Kováčsová

Zhotoviteľ:
Regionálna rozvojová agentúra Komárno

Lipové – Komárno 2016

Obsah

ÚVOD	4
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	6
Vymedzenie územia obce	6
Fyzicko-geografická poloha obce	6
Životné prostredie a odpadové hospodárstvo	7
Ľudské zdroje, trh práce	15
Prirodzený pohyb obyvateľstva	17
Domový a bytový fond, domácnosti	29
Hospodársko-ekonomický potenciál obce	35
Podnikateľská aktivita	37
Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce	43
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	55
STEEP analýza (analýza externého prostredia)	58
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	59
Hodnotenie predchádzajúceho obdobia	59
SWOT analýza potenciálu rozvoja obce	59
Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky	63
B – STRATEGICKÁ ČASŤ	69
Stratégia rozvoja obce na roky 2016-2022	73
C – PROGRAMOVÁ ČASŤ	74
Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí	74
D – REALIZAČNÁ ČASŤ	75
Zoznam plánovaných projektov obce Lipové 2016-2022	76
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR	77
Komunikačná stratégia	78
Monitorovanie a hodnotenie	79
E – FINANČNÁ ČASŤ	80
Operačné programy v rokoch 2014-2020	80
Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Lipové	82
Indikatívny finančný plán PHSR	86
Projektové zámery	87
ZÁVER	92
PRÍLOHY	94
Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu	94

ÚVOD

Dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové je strategický rozvojový dokument, v ktorom je formulovaná vízia obce, vymedzené ciele a projektové zámery.

Cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Lipové – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho a sociálneho rozvoja daného územia, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Aby dokument obsahoval rozvojové ciele vyplývajúce z potrieb obyvateľov obce Lipové, do tvorby tohto dokumentu sa zapojili občania obce, podnikatelia, samospráva aj tretí sektor (záujmové združenia a ďalšie organizácie fungujúce v obci). V príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové sa zúčastnili formou vyplnenia dotazníkov, ankiet a prostredníctvom spoločných stretnutí s obyvateľmi obce. Tento dokument slúži na koordináciu aktivít medzi aktérmi rozvoja.

Je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnuť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové na základe zákona č. 309/2014 Z.z. a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2015.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové vytvára priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové je nástrojom spoločného plánovania. Spoločné plánovanie sa zároveň môže stať priestorom pre začatie spolupráce a vytváranie inovatívnych riešení medzi rozvojovými aktérmi. Vďaka aktivitám obyvateľov obce sa mení priestor a môže dochádzať k rozvoju.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Rozvojová stratégia obce Lipové vychádza aj zo stratégie Európa 2020, prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2014-2020 podporí:

- inteligentný rast – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácií,
- udržateľný rast – podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast – podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave programu v obci Lipové bol zriadený riadiaci tím zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, a boli zriadené pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárstvo, sociálna oblasť, environmentálna oblasť).

Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové na roky 2016-2022

Termín (mesiac, rok)	Júl 2016	August 2016	September 2016	Október 2016	November 2016	December 2016
Úvod						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Záver						

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v obci Lipové, čo bude potom realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Analýza vymedzuje územie obce, históriu, fyzicko-geografický a socio-ekonomický potenciál, v rámci neho sociálna a technická infraštruktúra, analýza v oblasti kultúrneho dedičstva, tradícií, tretieho sektora, samosprávy a jej partnerstiev.

Vymedzenie územia obce

Územie obce Lipové je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie, a to katastrálne územie Lipové.

Obec Lipové sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov obec Lipové sa nachádza v obvode/okrese Komárno.

Základné charakteristiky obce Lipové

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501221
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 14
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1926
Nadmorská výška obce v m	109
Celková výmera územia obce [m ²]	10 578 409
Hustota obyvateľstva na km ²	13,80

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Fyzicko-geografická poloha obce

Mapa 1: Poloha obce Lipové na Slovensku vo vzťahu k hlavnému mestu, krajskému centru a obvodnému/okresnému mestu



Socio-geografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Lipové má výmeru 1 057,8 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho západnej časti).

Obec Lipové má odlesnený rovinný chotár, ktorý z geologického hľadiska tvoria štrky a piesky kolárovskej formácie s vrstvami riečnych, dunajských uloženín. Má lužné a nivné, miestami zasolené pôdy. Nachádza sa neďaleko jazera Zsemlékes, a je porastený hlavne kultúrnymi plodinami a malými pozostatkami lužných lesov. Chotár s prekrásnou scenériou, pretkávaný kanálmi, je vhodným prostredím pre vidiecku turistiku.

Obec Lipové zo severu susedí s obcami Sokolce a Bodzianske Lúky, zo západu s obcou Bodza a z juhu s obcou Zemianska Olča.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnymi rozvojovými pólmi sídelnej štruktúry priestoru obce sú mestá:

- Komárno (34 tis. obyvateľov, leží približne v 28 km vzdialenosti na východ od obce),
- Veľký Meder (8 tis. obyvateľov, leží približne v 8 km vzdialenosti na severozápad od obce),
- Kolárovo (10 tis. Obyvateľov, leží približne v 23 km vzdialenosti na severovýchod od obce).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Lipové leží v priestore troch rozvojových osí:

- žitnoostrovná rozvojová os (Bratislava - Dunajská Streda - Komárno), ktorá je rozvojovou osou druhého stupňa,
- ponitrianska rozvojová os (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topolčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno) – rozvojová os druhého stupňa,
- dudvážsko-dunajská rozvojová os (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo) – rozvojová os tretieho stupňa.

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (34 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2011 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od toho mesta na 28,5 km.

Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Geomorfológia a geológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Čiližská mokraď.

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 109-111 m n.m..

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentami.

Základné kvartérne útvary k.ú. obce sú:

- fluviálno-mokradňové sedimenty s organickou prímесou (holocén),
- fluviálno-nívné sedimenty v nížinách (holocén).

Z hľadiska hydrogeologického podkladu riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky nivných území – priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – veľmi dobrá až dobrá.

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív. Na základe exogénnych procesov celé územie obce je akumulačným reliéfom. V k.ú. obce sa nachádzajú dva typy akumulačného reliéfu:

- fluviálny reliéf - fluviálna rovina (vypĺňa východnú časť k.ú. obce) - je to reliéf s nepatrným uplatnením litológie,
- fluviálno-mokradňový reliéf (vypĺňa juhozápadnú časť k.ú. obce) – fluviálna mokraď a slatinná rovina - je to reliéf s nepatrným uplatnením litológie.

Typ podzemnej vody dopĺňanej: 70% podzemnej vody je dopĺňovaná z riek a ich prítokov.

Z hľadiska seizmických pomerov územie obce sa zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 9 MSK).

Pedologické podmienky územia

V k.ú. obce prevládajú hlinité a ílovito-hlinité pôdne druhy, avšak na malej ploche sa vyskytujú aj hlinito-piesočnaté pôdne druhy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je nijaká až nepatrná.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú:

- čiernice karbonátové, sprievodné čiernice glejové, lokálne rašelinové pôdy (na karbonátových nivných sedimentoch).

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká – pôdy sú veľmi produkčné.

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť riešeného územia disponuje kvalitným pôdnym fondom. Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je Zákon č. 326/2005 Z. z. Zákon o lesoch (v znení č. 275/2007 Z. z., 359/2007 Z. z., 360/2007 Z. z., 540/2008 Z. z., 499/2009 Z. z., 117/2010 Z. z., 96/2012 Z. z., 345/2012 Z. z., 115/2013 Z. z., 180/2013 Z. z., 182/2014 Z. z.).

Podľa tohto zákona lesy sú jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia.

Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V záujmovom území majú lesy veľkú rozlohu vzhľadom na intenzívny agrárny charakter územia – lesné pozemky predstavujú 26,8% výmery obce.

Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. č. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. č. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Tab. č. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. č. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom

polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Súčasná krajinná štruktúra

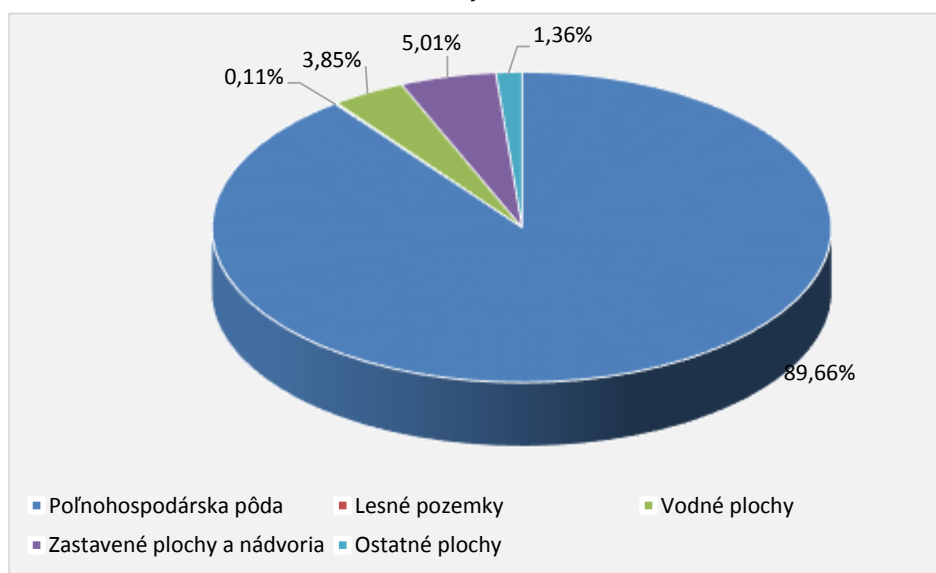
Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Ide o nízinnú rovinnú oráčinovú krajinu. V krajinej štruktúre riešeného územia vodné plochy zaberajú 3,85% výmery obce.

Tab. č. 5: Štruktúra využitia zeme (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy a nádvoría	Ostatné plochy
Lipové	10 578 409	9 485 060	11 982	407 724	530 319	143 774

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra využitia zeme



Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR, 2015

Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fytogeografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia predstavujú:

- jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lužné lesy,
- vrbovo-topoľové lužné lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo pôsobia ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravinových reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynne časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce patrí do povodia rieky Dunaj. Riešeným územím nepreteká žiadny prirodzený vodný tok.

Cez riešené územie preteká odvodňovaco-zavlažovací Komárňanský kanál. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 409/2014 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Tento zákon vytvorí podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sírany - 650 mg/l, chloridy - 130 mg/l, taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske znečistenie. Sledovaná oblasť pri riečnej zóne Dunaja je veľmi zraniteľná a zaťažaná poľnohospodárskym znečistením.

Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na základe Vyhlášky č.18/2008 Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 7. januára 2008 do riešeného územia zasahuje Chránené vtáčie územie Ostrovné lúky. Chránené vtáčie územie Ostrovné lúky bolo vyhlásené na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov strakoša kolesára, ľabtušky poľnej a sokola červenonohého a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Tab. č. 6: Vybrané charakteristiky Chráneného vtáčieho územia Ostrovné lúky

Výmera [ha]:	8 729
Prekryv so sieťou CHÚ:	9 %
V pôsobnosti:	CHKO Dunajské luhy
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky, Trnavský
Okres:	Dunajská Streda, Komárno
Kataster:	Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Dunajská Streda v katastrálnom území Opatovský Sokolec, v okrese Komárno v katastrálnych územiach Bodza, Bodzianske Lúky, Brestovec, Čalovec, Kameničná, Kolárovo, Lipové, Sokolce, Sokolce – Lak, Sokolce – Turi a Zemianska Olča.
Charakteristika: Otvorená nížinná oblasť Ostrovné lúky s jej typickým predstaviteľom avifauny sokolom červenonohým (<i>Falco vespertinus</i>) predstavuje jeden z najcennejších biotopov pre jeho hniezdenie a prežívanie. Stepný, lesostepný a agrárny typ krajiny vyhovuje aj strakošovi kolesárovi (<i>Lanius minor</i>) a ľabtuške poľnej (<i>Anthus campestris</i>).	

Zdroj: Štátna ochrana prírody SR, 2007

V riešenom území sa nenachádzajú ďalšie maloplošné ani veľkoplošné chránené územia na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, avšak susedné obce sú bohaté na sústavy chránených území (napr. Územie európskeho významu Čičovské luhy atď.). V blízkosti

k.ú. obce je viac významných chránených území (napr. Chránený areál Dropie, ktorého cieľom je ochrana a záchrana Dropa veľkého (Otis tarda), najmä jeho tokanísk, liahnísk a zimovísk).

V rámci Regionálneho územného systému ekologickej stability /R ÚSES/ okresu Komárno sú navrhované ekostabilizačné prvky /interakčné prvky, významné krajinné prvky, mokrade, biotopy, geofondové lokality, biocentrá a biokoridory/. V riešenom území sa jedná najmä o úseky kanálov Bodza-Lipové (ktorý má regionálny význam), Komárňanský, Maderetský a Farský kanál (ktoré majú lokálny význam). Sú to úseky kanálov s brehovými porastmi, ktoré v poľnohospodárskej krajine prispievajú k ekologickej stabilite.

Do riešeného územia zasahujú biokoridory Okoličnianskej mokrade – Dudváh, kanál Částa, včítane líniovej vegetácie pozdĺž vodných tokov /ide o časti úsekov BKR 7, BKR 8, BKR 9, ktoré tvoria migračnú os, ktorou pravidelne migrujú početné druhy živočíchov a rastlín/.

Ovzdušie

Zákon č. 137/2010 Z.z. Zákon o ovzduší (v znení č. 318/2012 Z.z., 180/2013 Z.z., 350/2015 Z.z. upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťažené oblasti, ako aj širšie územie, obvod Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO.

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská). Nemalý podiel na vysokej prašnosti majú veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov, ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Lipové sa nenachádzajú výraznejšie (stredné) zdroje znečistenia ovzdušia.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 170/2009 Z.z. - Zákon o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

Kvalita životného prostredia

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového regiónu je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity.

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2001 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov životného prostredia.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia (ohrozené územia z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úroveň životného prostredia v riešenom území je 4. stupňa, čo znamená, že je to prostredie narušené. Možno však konštatovať, že riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v okrese Komárno.

Hlavne je to tým spôsobené, že sa tu nenachádza žiadna priemyselná výroba a aj poľnohospodárstvo je v súčasnosti v útlme a nevyužíva umelé hnojivá (tak ako to bolo v minulosti).

Odpadové hospodárstvo

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 562/2015 zo dňa 14.10.2015 bol schválený Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016-2020 ako základný koncepčný materiál na postupné plnenie účelu odpadového hospodárstva podľa nových právnych predpisov.

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je Zákon č.79 zo 17. marca 2015 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a tiež v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 310/2013 Z.z. o vykonaní ustanovení zákona o odpadoch.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR je najmä odklonenie odpadov od skládkovania, resp. znižovanie množstva odpadov ukladaných na skládky odpadov. K tomu je potrebné zaviesť opatrenia na predchádzanie vzniku odpadov, znižovanie nebezpečných vlastností odpadov a podpora opätovného použitia výrobkov (plány prevencie) a tiež zvýšenie miery zhodnocovania odpadov vrátane energetického zhodnocovania odpadov. POH SR zavádza do praxe hierarchiu odpadového hospodárstva popísanú európskou smernicou o odpadoch. Tá na prvé miesto kladie predchádzanie vzniku odpadov, nasleduje príprava na opätovné použitie, recyklácia, iné zhodnocovanie odpadov a až poslednom mieste je ich zneškodňovanie skládkovaním.

Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programe odpadového hospodárstva obce Lipové na roky 2011 - 2015“.

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom majú vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Lipové sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (zber zabezpečuje FCC Slovensko s.r.o. a ukladá sa na riadenú skládku v obci Veľké Kosihy),
- v obci je zavedený komplexný triedený zber komunálneho odpadu,
- V roku 2005 vznikla v lokalite „Hájik“ zberňa druhotných surovín DAREC, a.s. Dunajská Streda.

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o triedenom zbere komunálnych odpadov a zriadiť kompostáreň na likvidáciu poľnohospodárskeho odpadu.

Ludské zdroje, trh práce

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

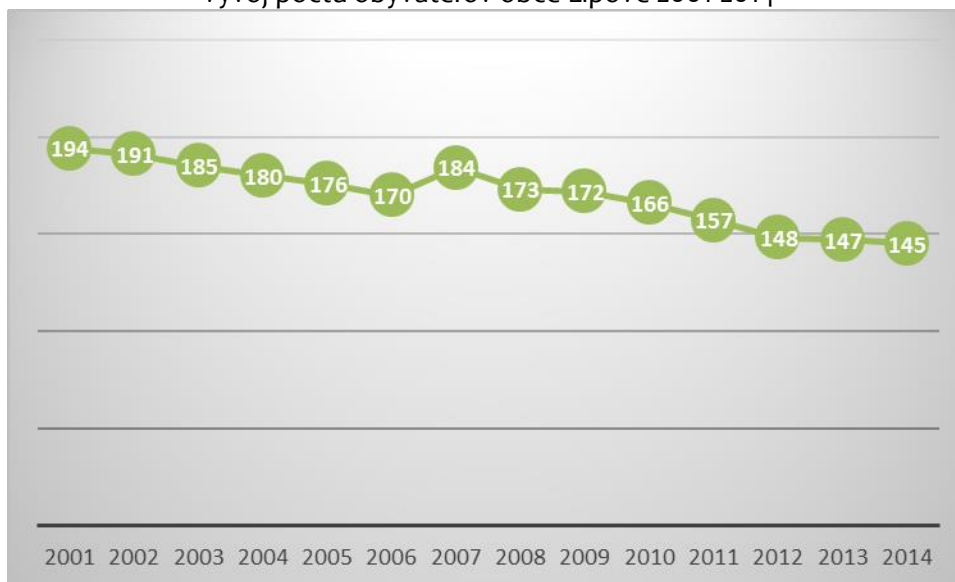
Možno konštatovať, že z hľadiska posledného obdobia vývoja počtu obyvateľstva, počet obyvateľov obce postupne klesá.

Tab. 6: Vývoj počtu obyvateľov obce Lipové v období 2001-2014

Rok	Počet obyvateľov
2001	194
2002	191
2003	185
2004	180
2005	176
2006	170
2007	184
2008	173
2009	172
2010	166
2011	157
2012	148
2013	147
2014	145

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad 2015

Vývoj počtu obyvateľov obce Lipové 2001-2014



Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad 2015, Vlastné spracovanie

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozvoja cestovného ruchu – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva.

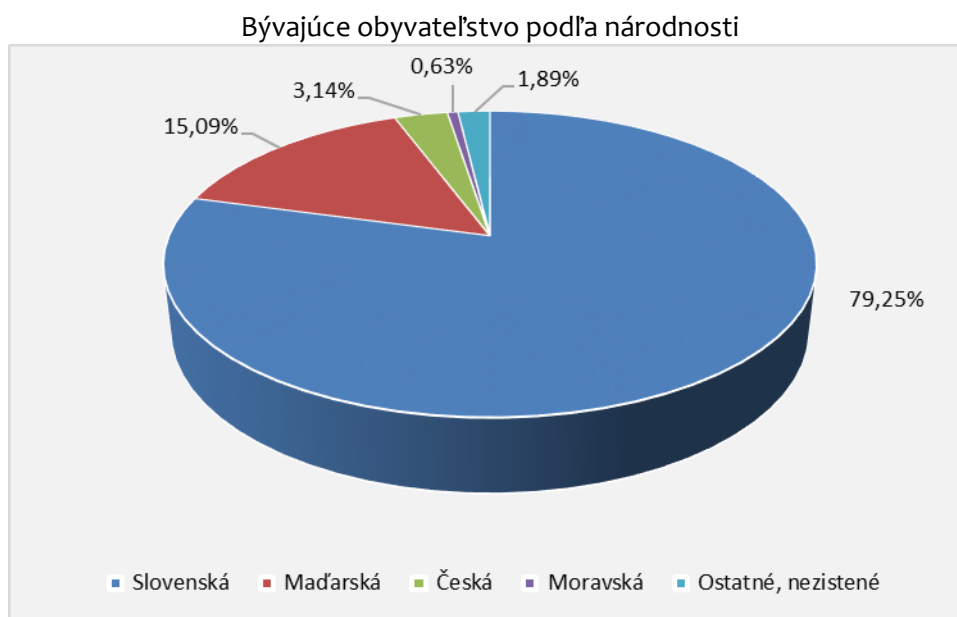
Priemerný vek obyvateľstva obce vykazuje relatívne zlé hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 44,99 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 38,9 rokov.

Tab. č. 8: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Lipové		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	64	62	126
Maďarská	14	10	24
Česká	2	3	5
Moravská	1	0	1
Ostatné, nezistené	2	1	3
Spolu	83	76	159

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. Podľa SODB 2011 79,2% obyvateľstva obce sa hlásilo k slovenskej národnosti, kým 15,1% k maďarskej národnosti.



Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011, Vlastné spracovanie

Tab. č. 9: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Lipové		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	28	29	57
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	27	25	52
Reformovaná kresťanská cirkev	5	4	9
Bez vyznania	19	16	35
Nezistené	4	2	6
Spolu	83	76	159

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podľa SODB 2011 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominovali obyvatelia, ktorí sa prihlásili k rímskokatolíckej cirkvi (tvorili 35,8% obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania bol 35.



Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011, Vlastné spracovanie

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločnom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má podpriemernú úroveň pôrodnosti - v období 2000-2014 miera natality bola okolo 5,52‰, kým celoštátny priemer bol 10,21‰.

Tab. č. 10: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených v priebehu roka	0	0	1	2	0	2	1	3	0	0	0	2	1	0	0

Zdroj: Obecný úrad, 2015

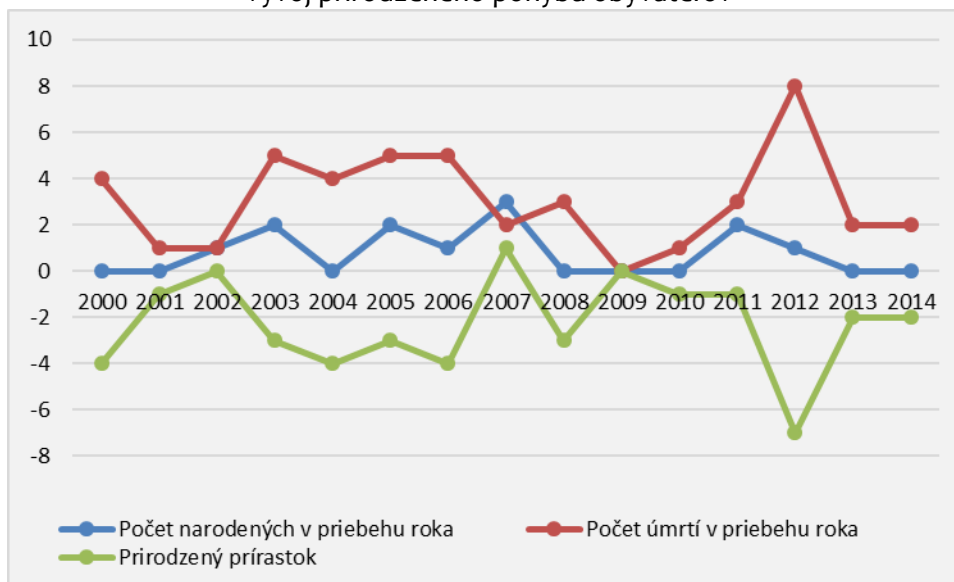
Tab. č. 11: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet úmrtí v priebehu roka	4	1	1	5	4	5	5	2	3	0	1	3	8	2	2

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci: v období 2000-2014 bol počet narodených 12, kým počet zomretých 46. Prirodzený úbytok obyvateľstva obce Lipové zapríčiňuje viac faktorov: špecifická úmrtnosť a pôrodnosť obyvateľov, zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciacia životných stratégií, orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů.

Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľov



Zdroj: ŠÚ SR SOBD 2011, Obecný úrad 2015, Vlastné spracovanie

V období 2000-2014 miera úmrtnosti v obci bola pod celoštátnym priemerom – v danom období na 1 000 obyvateľov obce pripadalo ročne 21,15 zomretých (celoslovenský priemer bol 9,69 zomretých), t.j. miera mortality bola okolo 21,15‰.

Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne je aj vysoká úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej, tráviacej sústavy a na cievne choroby mozgu.

V budúcich 10 rokoch na základe prirodzeného vývoja bez vplyvu migračného salda (kladného alebo záporného) celkový počet obyvateľov obce bude mierne klesať.

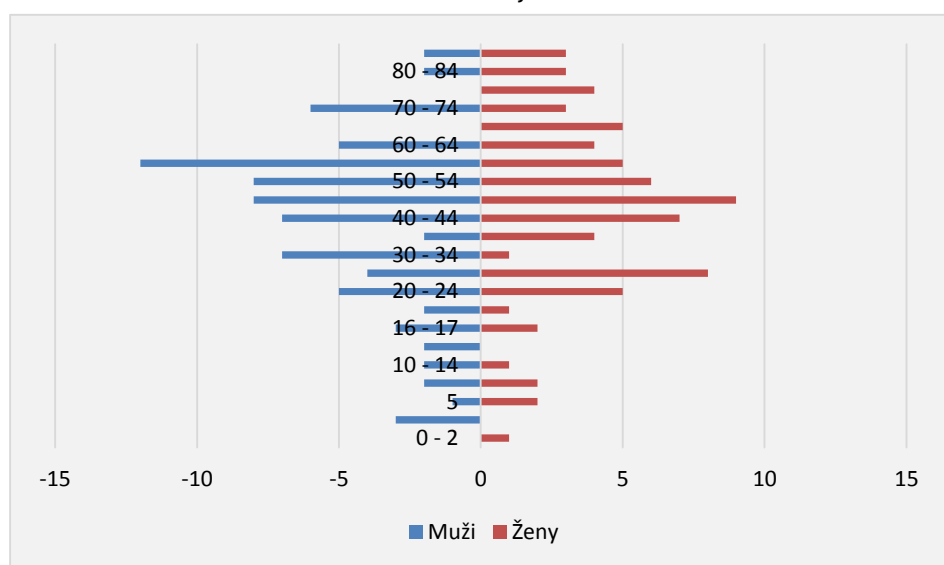
Tab. č. 12: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Lipové			
	Muži	Ženy	Úhrn	v %
0 - 2	0	1	1	0,6
3 - 4	3	0	3	1,9
5	1	2	3	1,9
6 - 9	2	2	4	2,5
10 - 14	2	1	3	1,9
15	2	0	2	1,3
16 - 17	3	2	5	3,1
18 - 19	2	1	3	1,9
20 - 24	5	5	10	6,3
25 - 29	4	8	12	7,5

30 - 34	7	1	8	5,0
35 - 39	2	4	6	3,8
40 - 44	7	7	14	8,8
45 - 49	8	9	17	10,7
50 - 54	8	6	14	8,8
55 - 59	12	5	17	10,7
60 - 64	5	4	9	5,7
65 - 69	0	5	5	3,1
70 - 74	6	3	9	5,7
75 - 79	0	4	4	2,5
80 - 84	2	3	5	3,1
85 +	2	3	5	3,1
Spolu	83	76	159	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Veková štruktúra obyvateľov obce



Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011, Vlastné spracovanie

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce približne kopíruje celoštátny trend. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Tab. č. 13: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

	Lipové		
Podiel obyvateľstva:	Muži	Ženy	Spolu
0 - 5	4,8	3,9	4,4
6 - 14	4,8	3,9	4,4
Produktívny	78,3	68,4	73,6
Poproduktívny	12,0	23,7	17,6
Priemerný vek	43,16	46,99	44,99

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Tab. č. 14: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	70,83	78,45
Nitriansky kraj	72,23	79,56
SR	73,19	80,00

Zdroj: <http://www.infostat.sk/vdc/sk/index.php>, 2015

Poznámka: údaje za roky 2010-2014

Nekoordinovaná exploatácia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v neďalekých mestách, ako napr.: Veľký Meder, Kolárovo a Komárno. Podľa SODB 2011 63 osôb, t.j. 70,79% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci. V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba a služby. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania.

Tab.č. 15: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhrn obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Lipové	muži	83	42	50,6
	ženy	76	36	47,4
	spolu	159	78	49,1

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 16: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prisťahovaných v priebehu roka	1	2	0	1	4	4	1	16	0	0	2	0	2	3	0

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

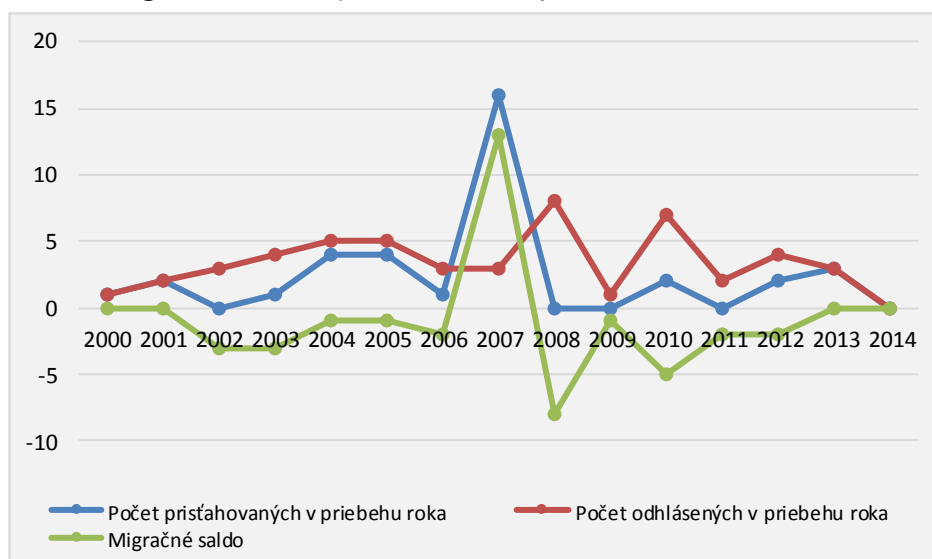
Tab. č. 17: Vývoj počtu odšťahovaných z obce v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet odhlásených v priebehu roka	1	2	3	4	5	5	3	3	8	1	7	2	4	3	0

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

V období 2000-2014 sa do obce prisťahovalo 36 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odšťahovalo 51 osôb. Tieto údaje svedčia o miernom migračnom úbytku obyvateľstva, čo vyvolala absencia podpory rozvoja bývania v riešenom území. V najbližších rokoch bude prvoradou úlohou zastavenie migračného úbytku obyvateľstva.

Migračné saldo obyvateľov obce Lipové v období 2000-2014



Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, 2015

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 55,97% (celoštatny priemer je 48,7%). V čase SODB 2011 v obci bolo 24 nezamestnaných, čo predstavovalo až 26,97% ekonomicky aktívnych osôb.

V období 2001-2014 počet nezamestnaných kolísal. V porovnaní s rokom 2001, kedy bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno na úrovni 26,61%, klesla v roku 2007 na úroveň 7,36%. V nasledovných rokoch ale došlo k opätovnému postupnému zvyšovaniu miery

nezamestnanosti, ktorý vyvrcholil v roku 2012 na úrovni 19,15%. V roku 2014 bola miera nezamestnanosti na úrovni 15,48%.

Tab. 16: Obyvateľstvo obce Lipové podľa stupňa ekonomickej aktivity I.

Obec	Pohlavie	spolu	v %	Osoby ekonomicky aktívne				Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
				z toho						
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci členovia domácností v rod. podniku	nezamestnaní			
Lipové	muži	51	57,3	0	0	0	15	0	17	0
	ženy	38	42,7	0	0	0	9	1	26	0
	spolu	89	100,0	0	0	0	24	1	43	0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 19: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	spolu	Žiaci a študenti		
			v tom		
			Deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl
Lipové	muži	14	10	4	0
	ženy	10	6	4	0
	spolu	24	16	8	0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V čase SODB 2011 bolo v obci 16 detí a žiakov ZŠ a 8 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol pod celoštátnym priemerom: v čase SODB 2011 nikto z obce neštudoval na vysokej škole (0%) - (celoslovenský priemer bol 5,8%).

Tab. č. 20: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicke aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	12	9	21	13
Výroba potravín	1	0	1	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	1	1	2	2
Výroba chemikálií a chemických produktov	0	1	1	0
Výroba výrobkov z gumy a plastu	0	1	1	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1	0	1	1
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	0	2	2	1
Výroba elektrických zariadení	1	3	4	4
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	2	1	3	2
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	3	0	3	3
Výroba nábytku	0	1	1	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	1	2	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	0	2	0
Výstavba budov	1	0	1	0
Špecializované stavebné práce	1	0	1	1

Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	0	1	1
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	0	2	2	2
Pozemná doprava a doprava potrubím	6	0	6	4
Skladové a pomocné činnosti v doprave	2	1	3	2
Poštové služby a služby kuriérov	1	0	1	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	0	3	3	3
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	0	1	0
Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	0	1	1	1
Reklama a prieskum trhu	0	1	1	1
Prenájom a lízing	1	0	1	1
Sprostredkovanie práce	5	1	6	6
Bezpečnostné a pátracie služby	1	0	1	1
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	0	1	1	0
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	4	5	9	6
Vzdelávanie	0	1	1	0
Činnosti členských organizácií	1	0	1	0
Nezistené	2	1	3	2
Spolu	51	38	89	63

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroproduktívnych prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulých dvoch desaťročiach mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2011 ešte 13 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 14,61% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2011 bol 89). Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je ešte stále nízka).

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúci úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Tab. č. 21: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	21	23	44
Učňovské (bez maturity)	16	11	27
Stredné odborné (bez maturity)	13	9	22
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	4	3	7
Úplné stredné odborné (s maturitou)	16	9	25
Úplné stredné všeobecné	1	6	7
Vyššie odborné vzdelanie	1	1	2
Vysokoškolské bakalárske	0	1	1
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	2	6	8

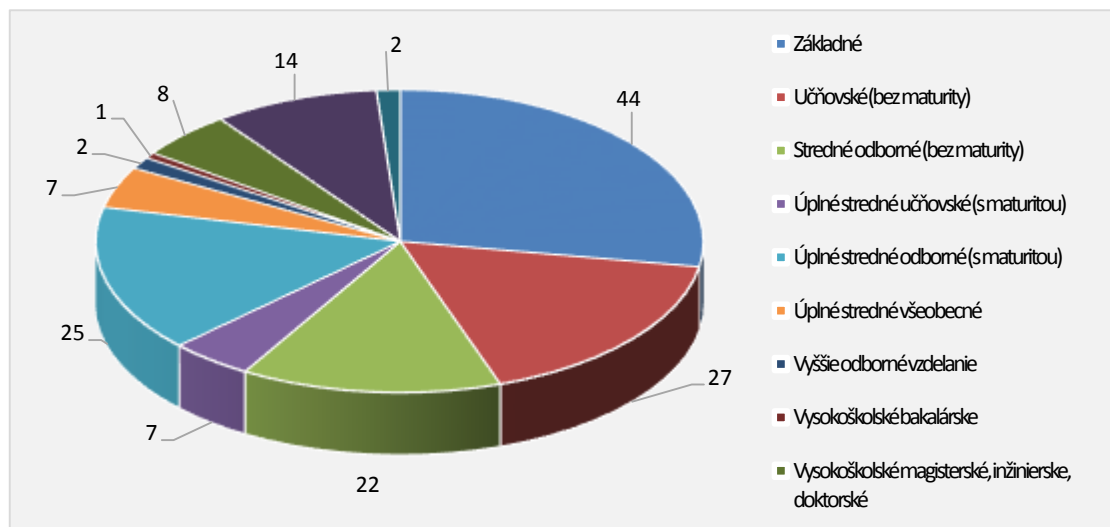
Vysokoškolské spolu		2	7	9
Študijný odbor	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	2	1	3
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	0	2	2
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	0	4	4
Bez školského vzdelania		8	6	14
Nezistené		1	1	2
Úhrn		83	76	159

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Lipové nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Bývajúcce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania



Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011, Vlastné spracovanie

Tab. č. 22: Bývajúcce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní a pohlavia

Obec	Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívny spolu
	zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	Vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení	
		so zamestnancami	bez zamestnancov				

Muži	32	1	5	8	0	5	51
Ženy	27	0	4	4	0	3	38
Spolu	59	1	9	12	0	8	89
v %	66,3	1,1	10,1	13,5	0,0	9,0	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Potreby našej ekonomiky a štrukturálne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na priemernej úrovni – 10,1% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 1,1% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 9,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 2,7%).

Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) - veľa ľudí sa začalo podnikat' z núdze.

Podiel zamestnancov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 66,3%.

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru.

V dôsledku globálnej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v mikropriestore riešeného územia - v okrese Komárno narástol, v súčasnosti je nad celoštátnym priemerom 12,29%, aj nad priemerom za Nitriansky samosprávny kraj 11,21% – k 31.12.2014 bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno 15,48%.

K 31.12.2014 bolo v obci Lipové 18 evidovaných nezamestnaných - z toho 9 žien.

Počet nezamestnaných v obci Lipové v rokoch 2001-2014



Zdroj: ŠÚ SR SODB 2015

Najväčšie problémy súčasného trhu práce sú vysoká miera nezamestnanosti ľudí vo veku nad 40 rokov a dlhodobá nezamestnanosť (nezamestnanosť trvajúca dlhšie ako 12 mesiacov). Podľa dĺžky trvania nezamestnanosti prevláda dlhodobá nezamestnanosť.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Z hľadiska dosiahnutého stupňa vzdelania najväčšiu skupinu tvoria vyučení uchádzači o zamestnanie.

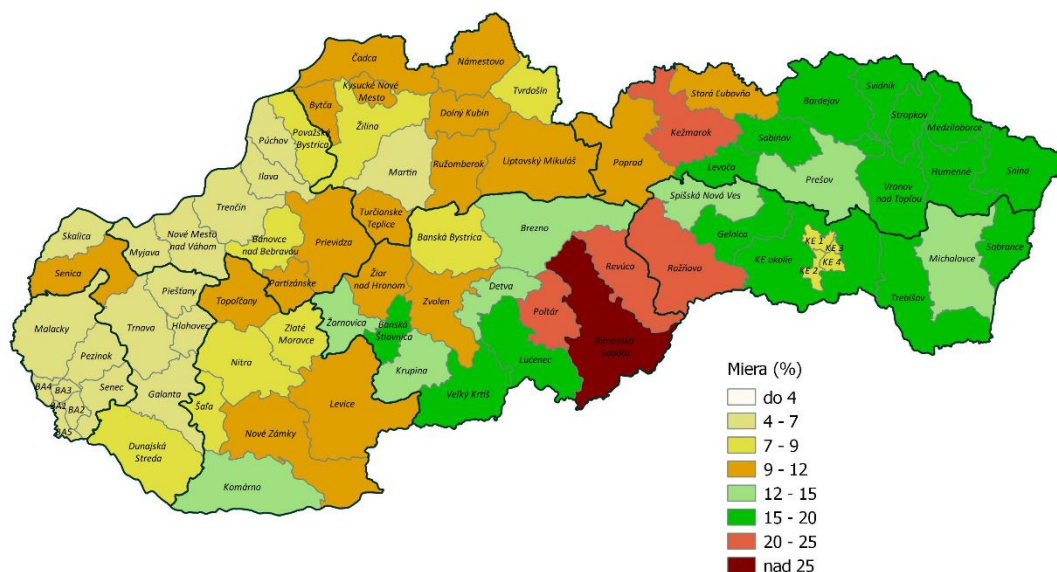
Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. č. 23: Základné ukazovatele o evidovanej nezamestnanosti
v okresoch Nitrianskeho kraja k 30. 11. 2015

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamest. spolu	v tom				Miera evidovanej nezamest- nanosti (%)
			disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	vzdelávanie a príprava pre trh práce	dočasná prac. neschopnosť a OČR	absolventská prax	
Slovenská republika	2 697 064	337 031	290 512	1 257	25 912	3 390	10,77
z toho							
Nitriansky kraj	349 874	39 319	34 503	103	3 399	355	9,86
v tom							
Komárno	54 517	8 284	7 332	30	654	72	13,45
Levice	56 086	7 152	6 087	3	811	42	10,85
Nitra	82 628	6 714	6 062	23	497	53	7,34
Nové Zámky	71 433	8 379	7 359	12	674	79	10,30
Šaľa	26 374	2 519	2 191	8	233	20	8,31
Topoľčany	38 164	4 249	3 668	23	349	76	9,61
Zlaté Moravce	20 672	2 022	1 804	4	181	13	8,73

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.11.2015



Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava

Miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná na základe výberových zisťovaní ŠÚ SR a priemerného počtu uchádzačov o zamestnanie v roku 2014. Algoritmus výpočtu stanovilo MPSVR SR.

Zdroj: UPSVAR, 2015

Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. Úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese/obvode Komárno dosahuje len 77,02% celoštátneho ukazovateľa.

Tab. č. 24: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy podľa krajov za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobie m.r. = 100
Bratislavský kraj	1 260	107,3
Trnavský kraj	905	105,0
Trenčiansky kraj	875	104,9
Nitriansky kraj	836	105,1
Žilinský kraj	890	104,0
Banskobystrický kraj	833	105,0
Prešovský kraj	769	104,9
Košický kraj	924	103,9

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 25: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy na rôznych regionálnych úrovniach za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Spolu SR	992	105,7
z toho		
Nitriansky kraj	836	105,1
v tom okres		
Komárno	764	105,2
Levice	860	110,2
Nitra	885	104,0
Nové Zámky	778	103,5
Šaľa	931	107,3
Topoľčany	755	103,1
Zlaté Moravce	807	102,4

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

V roku 2014 priemerná mzda v obvode/okrese Komárno bola 764 EUR – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 992 EUR (v Nitrianskom kraji bola 836 EUR). Nízka úroveň nominálnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia o 228 EUR ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dominuje poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností.

Ludia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Títo občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Domový a bytový fond, domácnosti

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytváranie podmienok na bývanie.

V čase SODB 2011 v obci bolo 58 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 83,3%-ný podiel mali rodinné domy (80 rodinných domov). Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 38 rodinných domov bolo neobývaných, z ktorých 30 boli určené na rekreáciu. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Tab. č. 26: Vývoj počtu postavených rod. domov v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet postavených rodinných domov	1	1	2	0	2	0	1	4	5	1	0	0	1	0	1

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Od mája 2011 nedošlo k významným zmenám v počte a štruktúre domového fondu: v období 2011-2014 boli vybudované iba 2 nové rodinné domy. Táto skutočnosť svedčí o stagnácii rozvoja domového fondu. Cieľom je tento stav zvrátiť.

Tab. č. 27: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Lipové
pred r. 1919	4
1919 - 1945	37
1946 - 1960	7
1961 - 1970	4
1971 - 1980	3
1981 - 1990	1
1991 - 2000	0
2001 - 2005	1
2006 a neskôr	0
Nezistené	36
Spolu	93

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálno funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Tab. č. 28: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu

Typ súkromnej domácnosti	
Nerodinné domácnosti	29
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	15
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	21
Spolu	65

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Pri sčítaní ľudu v roku 2011 bolo v obci 65 cenзовých domácností. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Tab. č. 29: Domácnosti podľa veľkosti

Veľkosť súkromnej domácnosti	
1 osoba	25
2 osoby	14
3 osoby	12
4 osoby	6
5 osôb	4
6 osôb a viac	4

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch.

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenзовých domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Na celkovom počte cenзовých domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, bol prevládajúcim typom domácností. V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie.

Veľkostná skladba cenзовých domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 1 členná domácnosť.

Tab. č. 30: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Typ obydľia	
Obývané byty	57
Iné obytné jednotky	0
Kolektívne obydľia	1
Nezistené	0
Spolu	58

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. Č. 31: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Obývané byty podľa celkovej podlahovej plochy	
< 40	6
40 – 80	42
81 – 100	5
100 +	5
Spolu	58
1 obytná miestnosť	0
2 obytné miestnosti	4
3 obytné miestnosti	35
4 obytné miestnosti	14
5 a viac obytných miestností	5
Spolu obývané	58
Neobývané	38
Nezistenou obývanosťou	0
Spolu	96

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

Technická infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektivitu dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región. V blízkosti riešeného územia prechádzajú nasledovné koridory základnej siete TEN-T:

- Koridor Rýn - Dunaj,
- Koridor Orient/Východné stredomorie

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť blízkosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti riešeného územia je cesta I/63 (Bratislava-Dunajská Streda-Komárno), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie rozsiahlou rekonštrukciou v strednodobom horizonte.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Najbližšie hraničné prechody do Maďarskej republiky sa nachádzajú v Komárne (smer Komárom - diaľnica na Budapešť) a v Medveďove (smer Győr).

Železničná doprava

Obec Lipové nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v obci Zemianska Olča (5 km) na trati č. 131 (Bratislava-Dunajská Streda-Komárno).

Hromadná doprava

Hromadná preprava osôb je zabezpečená autobusovou prepravou prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje prevažne ARRIVA Nové Zámky a.s..

Prepojenia hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (28 km),
- cesty do najbližšieho mestského centra Veľký Meder (8 km),
- cesty do regionálnych uzlov Zemianska Olča a Číčov a (5 km, resp. 13 km)

Najbližšia autobusová zastávka pre diaľkové autobusy je v obci Tôň (5 km).

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na vzťahy na centrálnu časť obce.

V blízkosti riešeného územia prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku:

- medzinárodná Dunajská cyklistická cesta (13 km južne od obce).

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 82 km vzdialenosti v Bratislave. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Stav technickej infraštruktúry

Infraštruktúra	Ukazovateľ	Súčasný stav	Budúci stav
Pošta	áno/nie	nie	nie
Káblková televízia	áno/nie	nie	nie
Verejný vodovod	pokrytie v %	100%	100%
Vlastný zdroj pitnej vody	áno/nie	áno	áno
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	nie	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	0%	100 %
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	100%	100%
Pripojenie na sieť internet	ISDN	30%	100%
Verejný internet	áno/nie	nie	áno
Verejný prístupový bod	áno/nie	nie	áno
Internetová kaviareň	áno/nie	nie	áno
Počet počítačov pre verejný prístup do siete internetu	počet	0	2
Pokrytie signálom Orange	%	100%	100%
Pokrytie signálom Telekom	%	100%	100%
Pokrytie signálom O ₂	%	100%	100%
Verejné studne	počet	0	0
Pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	0	0
Vodojemy	počet/objem	1	1
Priemyselná zóna poľnohospodárska	počet firiem	3	3
Priemyselná zóna skladové hospodárstvo	skladová plocha v m ²	nie	nie
Skládka TKO	áno/nie	nie	nie
Triedený zber	áno/nie	áno	áno
Zberný dvor pre triedený zber	áno/nie	nie	áno
Kompostovisko	áno/nie	nie	áno
Cintorín	počet	1	1
Dom smútku	počet	1	1

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec Lipové má vybudovaný verejný vodovod (obec je zásobovaná z miestneho vodného zdroja). Riešené územie je zásobované kvalitnou pitnou vodou.

Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť nie je v obci Lipové vybudovaná, (v súčasnosti odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov).

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prístavnými odvodňovacími rigolmi.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Lipové je zásobovaná el. energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce.

Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

Zásobovanie plynom

Obec Lipové je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Obec má dobré GSM pokrytie len od mobilného operátora Orange a.s., GSM signál od operátorov T-Mobile a.s. a Telefónica O2 a.s. je miestami nedostupný.

V obci je dostupný aj širokopásmový internet.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu v obci Lipové je umiestnená v samostatnom priestore obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné, čiastočne vedené na betónových stĺpoch elektrického rozvodu, čiastočne sú rozvody vedené aj na drevených stĺpoch slaboprúdových telekomunikačných rozvodov. Amplióny obecného rozhlasu sú umiestnené na najfrekvencovanejších miestach obce a pri hlavných komunikáciách. Amplióny a rozvody obecného rozhlasu si vyžadujú v budúcnosti celkovú rekonštrukciu. Miestny obecný rozhlas v riešenom území je v dobrom technickom stave.

Káblková televízia

V obci Lipové nie je vybudovaný káblový televízny rozvod.

Elektronická siréna

Pre potrebu varovania obyvateľstva a vyrozumenia osôb v prípade nepredvídaných okolností je siréna umiestnená na budove obecného úradu a je ovládaná centrálnie z CO Bratislava a miestne z obecného úradu.

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie majú poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel – odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Poľnohospodárstvo

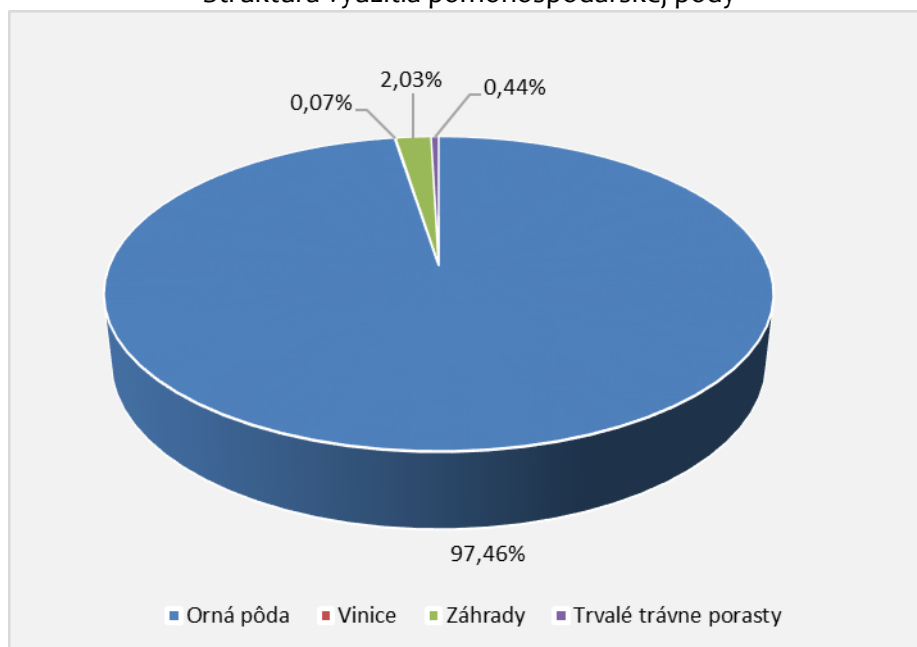
Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 991,4 ha, čo predstavuje 52,9% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 96,0%.

Tab. č. 33: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty
Lipové	10 578 409	9 485 060	9 244 221	0	6 622	192 525	0	41 692

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra využitia poľnohospodárskej pôdy



Zdroj: ŠÚ SR 2015, Vlastné spracovanie

V riešenom území najväčšími poľnohospodárskymi podnikmi sú: transformované poľnohospodárske družstvá z obcí Sokolce, N-Lél, a.s. Zlatná na Ostrove, súkromná spoločnosť Agreva, s.r.o. a Gazdaspol.

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné

a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniný (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a d'ateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny.

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna). V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky, kačice a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

V mikropriestore obce veľkú tradíciu má včelárstvo, čoho hlavným produktom je med (v záujmovom území sa med produkuje z kvetu repky olejnej, agáta, slnečnice). Okrem toho sa produkuje vosk, medovina, propolis a materská kašička.

Na k.ú. Lipové leží bývalé štrkovisko, situované bezprostredne vedľa obce Zemianska Olča, ktoré si po odkúpení jeho vlastníkom zmenil na rybársky revír. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Keďže v obci sa nenachádza žiadna priemyselná či iná organizácia, ostatní obyvatelia pracujú, resp. pracovali mimo obce. Najviac obyvateľov dochádzalo za prácou do neďalekých miest, ako napr.: Veľký Meder, Kolárovo a Komárno.

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je extrémne nízka – podiel lesného pôdneho fondu je len 0,11% (celoslovenský priemer je vyše 40%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselná výroba obce je veľmi slabá, toto odvetvie zastupujú predovšetkým samostatne zárobkovo činné osoby so svojimi domácimi aktivitami, ako napr. stolárstvo, výroba kovových konštrukcií.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka. Občanom - podľa výsledkov dotazníkového prieskumu chýbajú služby, ako napríklad: potraviny - rozličný tovar, kaderníctvo, drogéria.

V obci je jedna predajňa potravín a jeden hostinec.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa v obci a v jeho okolí je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú, najbližšie sú lokalizované v obci Zemianska Oľča.

Podnikateľská aktivita

K 31.12.2014 bolo v obci 15 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci 46% tvorili fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

Z pohľadu zamestnanosti by bola efektívna podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. č. 34: Vývoj počtu fyzických osôb - podnikateľov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
10	11	9	8	10	11	12	13	14	13	12

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 35: Vývoj počtu fyzických osôb - živnostníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
7	9	8	8	10	10	10	11	12	11	11

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 36: Vývoj počtu fyzických osôb – slobodné povolania v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1

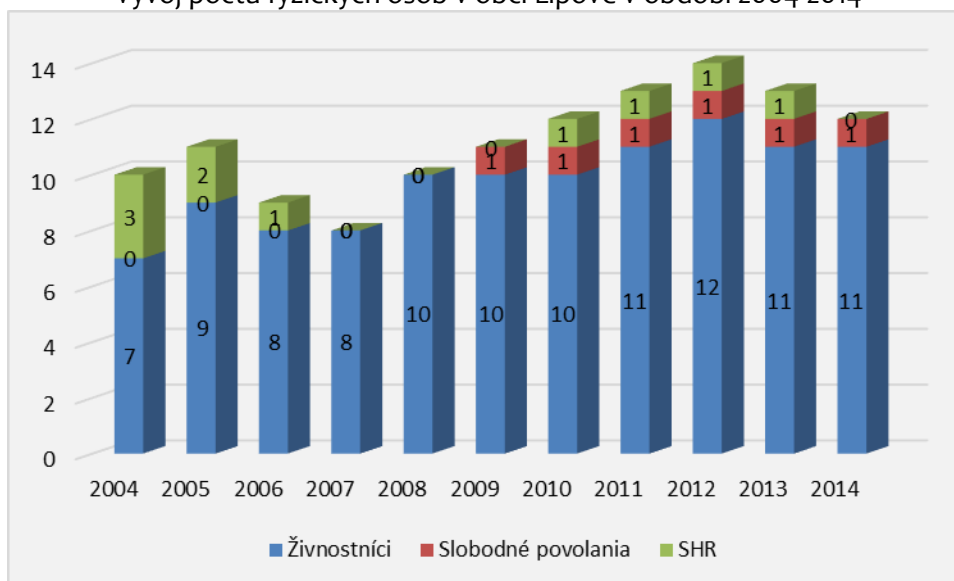
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 37: Vývoj počtu fyzických osôb - samostatne hospodáriacich roľníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
3	2	1	0	0	0	1	1	1	1	0

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu fyzických osôb v obci Lipové v období 2004-2014



Zdroj: ŠÚ SR 2015, Vlastné spracovanie

Tab. č. 38: Vývoj počtu právnických osôb ziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	2	2	1	1	0	0	1	2	2

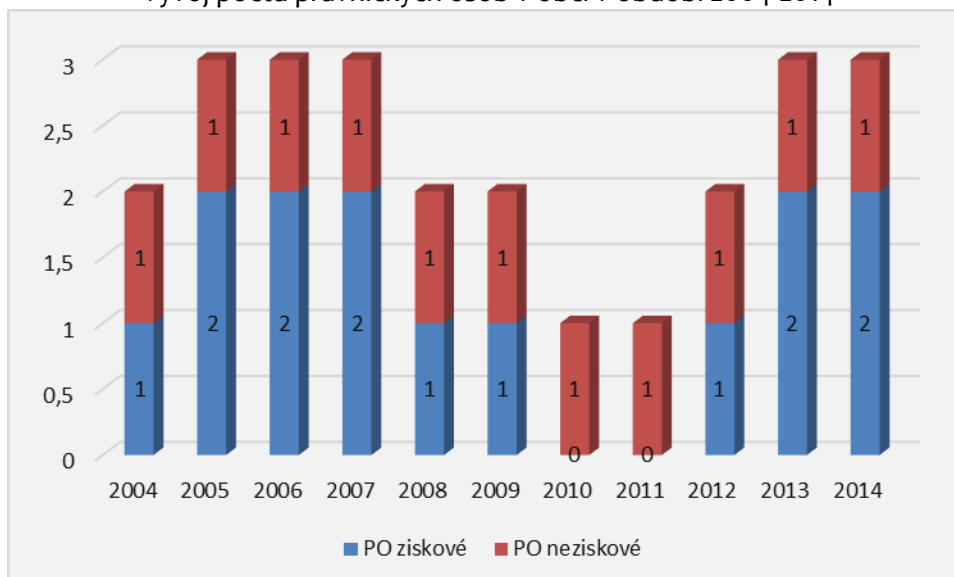
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 39: Vývoj počtu právnických osôb neziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

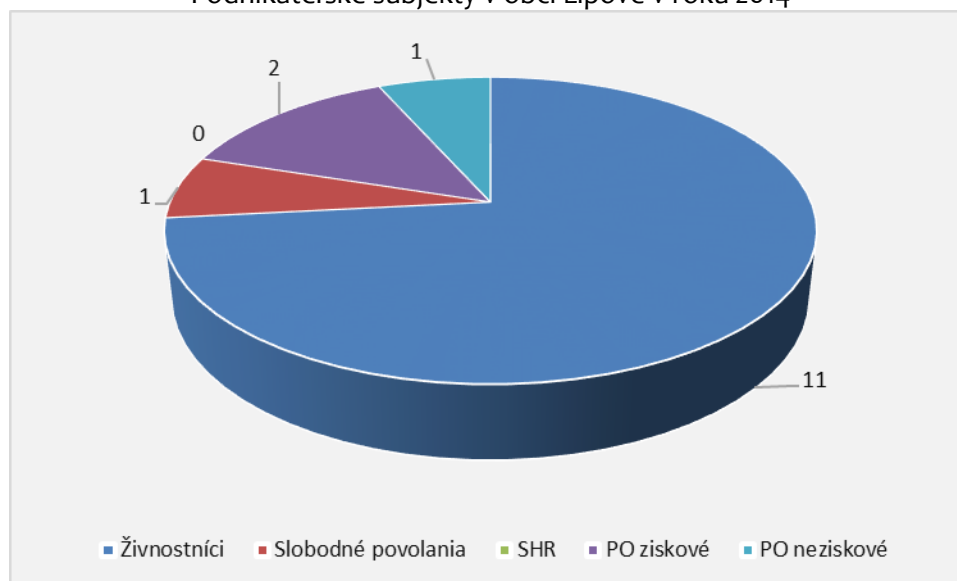
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu právnických osôb v obci v období 2004-2014



Zdroj: ŠÚ SR 2015, Vlastné spracovanie

Podnikateľské subjekty v obci Lipové v roku 2014



Zdroj: ŠÚ SR 2015, Vlastné spracovanie

Tab. č. 41: Zoznam podnikateľov subjektov v obci

Zdroj: Obecný úrad Lipové 2015

Podnikateľské subjekty	
s prevádzkou v obci	
Imrich Nagy - Csumi	946 14 Lipové
Jana Szabóová	946 14 Lipové
Silvia Válek - INTERNETTO	946 14 Zemianska Olča
AGREVA s.r.o.	946 14 Lipové
Anpef Trans s.r.o.	946 14 Lipové
STANDARD TECHNOLOGIES s.r.o.	946 14 Lipové
Darec, a.s.	929 01 Dunajská Streda
Eco-Plus, s.r.o.	946 14 Lipové

Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z.z. v znení č. 556/2010 Z. z., 386/2011 Z. z., 352/2013 Z. z., 415/2013 Z. z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- a) môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,
- b) spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- c) tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- d) vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- e) buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,
- f) sústreďuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- g) spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- h) podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenska do roku 2020 na základe kultúrneho, historického a prírodného potenciálu cestovného ruchu na Slovensku z dlhodobého hľadiska predurčuje hlavné druhy cestovného ruchu, ktorými sú:

- letný cestovný ruch,
- zimný cestovný ruch,
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch,
- kultúrny a mestský cestovný ruch
- kongresový cestovný ruch,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika
- doplnkové formy cestovného ruchu

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Lipové má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie - hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

V obci Lipové turisticky najhodnotnejšími lokalitami sú:

- rímskokatolícky kostol
- evanjelická zvonica a príľahlý park
- mŕtve rameno Bodza – Lipové (Zsemlekes)
- bývalá Kálnokyho kúria na Tereme + príľahlá sýpka

- typická Lipovská architektúra – dvoj domy a pri nich stojace pajty, výstavba v časti obce Rakotáš

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestoru), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

V obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Reštauračné a ubytovacie služby v obci nie sú dostupné.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Host' – dovolenár necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Lipové izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Lipové sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Veľký Meder – nachádza sa 8 km od obce Lipové smerom na severozápad; mesto je významným regionálnym kultúrnym centrom; najväčšou turistickou atrakciou je termálne kúpalisko – v roku 2005 bolo tunajšie kúpalisko najnavštevovanejším kúpaliskom na Slovensku (malo vyše 600 tisíc návštevníkov),
- mesto Komárno – mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánosa Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna a termálne kúpalisko,
- mesto Dunajská Streda – nachádza sa 27 km od obce Lipové smerom na západ, mesto je významným kultúrnym a hospodárskym centrom juhozápadného Slovenska, najväčšími turistickými atrakciami mesta sú termálne kúpalisko, viaceré galérie, Žitnoostrovne múzeum a organická umelecká architektúra,
- Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy – Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy bola ustanovená vyhláškou MŽP SR č. 81/1998 Z.z. o Chránenej krajinej oblasti Dunajské luhy z 3. marca 1998 s účinnosťou od 1. mája 1998. Chránená krajinná oblasť sa rozprestiera na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovenského a slovensko - maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Pozostáva z piatich samostatných častí. Toto jedinečné územie sa nachádza na arecentnom agradačnom vale Dunaja. Systém agradačných valov a akumuláčných depresí s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja.
- mesto Győr – nachádza sa v Maďarsku - 34 km od obce Lipové smerom na juh, mesto má takmer 200 tis. obyvateľov a je vysoko atraktívnym kultúrnym a hospodárskym strediskom západného Maďarska.

Obec je súčasťou Podunajského turistického regiónu (okresy Dunajská Streda, Komárno, územie obvodu Štúrovo (JV časť okresu Nové Zámky) a 2 obce okresu Senec, nachádzajúce sa v tesnej blízkosti Dunaja (Hamuliakovo, Kalinkovo)), ktorý je zaradený do kategórie s národným významom. K subregiónom s vyprofilovaným cestovným ruchom patria Malý Žitný ostrov (vrátane vodného diela Gabčíkovo) väzbou na Szigetköz v MR, Dunajská Streda, Veľký Meder, Komárno, Štúrovo väzbou na Ostrihom.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je relatívne dobrá, cestovný ruch však má výrazne väčší, zatiaľ nevyužitý potenciál. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

Ponuka služieb CR ešte nie je dostatočne široká a kvalitná. Napriek tomuto stavu v regióne pokladajú odvetviu veľký význam, čoho je dôkazom, že rozvoj cestovného ruchu je integrálnou súčasťou strategických rozvojových plánov od miestnej po regionálnu úroveň. Tak isto spoločný postup v rozvoji cestovného ruchu je jednou z najčastejších tém cezhraničnej hospodárskej spolupráce, na projektovom území hlavne medzi slovenskými a maďarskými oblasťami. Podunajský región zo strednodobého hľadiska je považovaný za región nadregionálneho významu, z dlhodobého hľadiska za národného významu.

Druhy turizmu:

- Silný domáci turizmus
- V letnom období aj prázdnový turizmus najmä z ČR a MR
- Dlhodobý pobytový turizmus –v letnom období
- Inak krátkodobé pobyty a silná jednodenná návštevnosť

Formy turizmu:

- Letný pobytový turizmus pri vode, vodné športy
- Letný pobytový pri termálnej vode
- Poznávací turizmus –historické dedičstvo

Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom:

- Pobyt / rekreácia pri vode
- Vodné športy
- Vodná turistika / vodáctvo
- Pobyt/rekreácia pri termálnej vode
- Cykloturistika
- Vidiecky turizmus
- Poznávací turizmus

V súčasnosti je región vyhľadávaný najmä menej solventnou klientelou ako miesto lacnej dovolenky. Zo zahraničia dovolenkári z Čiech s nízkym rozpočtom na pobyt a hostia zo susedného Maďarska, často kvôli etnickým zväzkom. Nízky podiel na ubytovacej kapacite SR a jej podpriemerné využitie v dôsledku len jednej, krátkej sezóny. Región má predpoklady zlepšenia svojej pozície na trhu. K tomu je potrebné využiť os Dunaja (a jeho bezprostredné okolie), na ktorej sa rozvíja v posledných rokoch medzinárodný turizmus. Druhou šancou sú zdroje termálnej vody. Nutné je však budovať zariadenia, ktoré sa kvalitou svojej ponuky vyrovnajú úrovni v

susednom Maďarsku. V takom prípade je reálne získať aj solventnejšiu klientelu v porovnaní so súčasnosťou.

Cykloturistika

Po protipovodňovej hrádzi Dunaja prechádza Dunajská cyklocesta, ktorá je jednou z najnavštevovanejších cyklotrás v Európe. Je súčasťou cesty EUROVELO 6, ktorá má dĺžku 4448 km a nazýva sa aj riečna trasa, lebo vedie pozdĺž veľkých európskych riek - väčšiny Loiry, časti Saôny, krátkej časti horného toku Rýnu a takmer celej dĺžky druhej najväčšej európskej rieky Dunaj, čím spája francúzske atlantické pobrežie s rumunským mestom Constanta pri Čiernom mori. Dunajská cyklocesta prechádza rozmanitou riečnou krajinou a historickými mestečkami. Čo ju ale robí najviac príťažlivou je jej pomerne nízka náročnosť, keďže vedie stále po rovine popri toku Dunaja. Cyklocesta bola v roku 2014 pokrytá asfaltovým povrchom na úseku Komárno – Iža – Patince – Radvaň nad Dunajom – Moča – Kravany nad Dunajom a boli tu vybudované dve cyklistické odpočívadlá. Je pripravená projektová dokumentácia na chýbajúci úsek EUROVELO 6 v území Komárno – Čičov.

Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je veľmi slabá.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení má obec dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starostu obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce.

Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na miestnom stavebnom úrade.

Tab. 35: Spádovosť obce Lipové

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Lipové
Sídlo pracoviska daňového úradu	Kolárovo
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Zemianska Olča
Sídlo Okresného súdu	Komárno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Komárno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Komárno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Komárno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Komárno

Zdroj: Obec Lipové

Školstvo

V obci Lipové sa nenachádzajú školské zariadenia, nakoľko počet školopovinných detí je veľmi malý. Deti navštevujú školy a materské školy väčšinou v obci Zemianska Olča.

Zdravotníctvo, sociálne služby

Priamo v obci sa nenachádza zdravotnícke stredisko, najbližšie dostupné služby všeobecného lekára pre dospelých a detského lekára sú v obci Zemianska Olča.

Komplexnejšie zdrav. služby pre obyvateľov obce sú zväčša zabezpečené v obvodom/okresnom centre Komárno, ale aj v blízkom meste Veľký Meder.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb Zákon č.488/2008 Z.z. - zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (v znení č. 317/2009 Z. z., 332/2010 Z. z., 551/2010 Z. z., 50/2012 Z. z., 185/2012 Z. z., 413/2012 Z. z., 485/2013 Z. z., 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 376/2014 Z. z., 345/2015 Z. z.) definuje (v § 80) pôsobnosť obce nasledovne: obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
 6. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulantnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu
 - 1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 - 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 - 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona č.417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti
 - rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
 - vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
 - zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

V obci Lipové nie je vybudované samostatné sociálne zariadenie.

Infraštruktúra v oblasti kultúry a športu, ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečuje kultúrna miestnosť budovy obecného úradu a kultúrneho domu.

Obec Lipové má oficiálnu internetovú stránku www.lipove.sk.

Tradičnými kultúrnymi akciami v obci sú:

- Deň detí,
- Deň dôchodcov,
- Deň matiek,
- Hodová zábava,
- Mikuláš,
- Súťaž vo varení guláša,
- Našich päť - športová súťaž

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavuje:

- futbalové ihrisko

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života.

K 1.11.2015 v riešenom území nesídlila žiadna mimovládna organizácia.

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti sa v obci nachádza jeden kostol, jeden cintorín a jeden dom smútku.

História obce

Prvá zmienka o tejto oblasti, a to o jazere Zsemlékes ako Semleus, je z roku 1265 v súvislosti s Hradnou Bogyou, ktorá sa spomína v darovacej listine Bélu IV. Po regulácii vôd na Žitnom ostrove bol grófom Jánosom Waldsteinom založený majer Zsemlékes. Okolo roku 1880 zriadili na osade Terem svoj poľovnícky revír a bažantnicu Sabránovci.

Prvá zmienka o samotnej obci Lipové pochádza z roku 1921, keď ju, ešte pod názvom Hodžovo (názov dostala podľa bývalého prvého slovenského medzivojnového predsedu vlády Československej republiky), založili po pozemkovej reforme v roku 1920 „kolonisti“ z celého Slovenska (pôvodne asi 72 rodín s počtom cca 450 osôb) - z Oravy, Kysúc, od Trenčína, Topoľčian či Humenného, ale aj z Moravy, a to na mieste troch majerov - Zsemlékes, Terem a Rakotás, ktoré v tom čase patrili do vlastníctva grófa Kálnokyho. Prví obyvatelia si kupovali nehnuteľnosti - ornú pôdu a domy - od Stavebného bytového družstva kolonistov na Slovensku, čím vytvorili samotnú obec s osadou Rákytie, ktorú domáci nazývajú tiež „Rakotáš“. Prvým lipovským richtárom sa stal Juraj Janáč alebo Ján Šenkoc. V dvadsiatych rokoch - okolo roku 1928 - boli postavené budovy

základných škôl či už v samotnej obci ako i v osade Rákytie (v obci v tridsiatych rokoch pôsobila určitá forma strednej poľnohospodárskej školy), bol založený cintorín a postavená evanjelická zvonica. V roku 1938 bola dokončená stavba rímskokatolíckeho kostola. V tomto období sa v obci viedol aj čulý kultúrny a spolkový život, a to až do roku 1938 - Viedenská arbitráž – kedy boli tunajší obyvatelia nútení opustiť svoje domovy a odísť na oklieštené Slovensko.

Po skončení II. svetovej vojny sa väčšina obyvateľov vrátila naspäť do obce. Bola dobudovaná asfaltová cesta z Hodžova do susednej obce Zemianska Olča. Bola plánovaná aj stavba evanjelického kostola, ktorá sa však pre udalosti vo februári roku 1948 a následnú vnútropolitickú situáciu v Československu už nemohla zrealizovať. V 50-tych rokoch došlo k premenovaniu obce Hodžovo na Lipové a s mnohými ťažkosťami a veľkým utrpením vtedajších samostatných roľníkov - najprv na osade Rákytie, potom aj v samotnej obci bolo založené Jednotné roľnícke družstvo, v ktorom následne pracovala väčšina obyvateľstva obce. Následne v roku 1965, za pomoci miestneho JRD, bol postavený kultúrny dom.

Ďalším prelomovým rokom obce bol rok 1965, v ktorom obec postihla povodeň na Dunaji. Po opadnutí vôd sa naprostá väčšina obyvateľov vrátila do svojich obydľí, ktoré však boli značne poškodené, a ktoré si za pomoci rôznych organizácií z celého Slovenska, no hlavne z okresu Topoľčany, museli poopravovať. V tomto období sa súčasne realizovala stavba budovy predajne potravín a hostinca JEDNOTY, bol vybudovaný verejný vodovod, verejné osvetlenie a miestny rozhlas. V 70-tych rokoch sa podarila zrealizovať stavba spevnenej cesty do osady Rákytie. Po tomto období však nastal úpadok našej dediny a to z dvoch dôvodov:

- 1.) Došlo k zlúčeniu JRD v Lipovom s JRD v Zemianskej Olči, čo podnietilo veľký odchod mladých z obce do Komárna, Bratislavy či inde na Slovensko, kde sa však väčšina z nich dobre uchytila.
- 2.) Vznikom strediskových obcí sa veľmi obmedzili finančné príjmy obce a tiež sa tu zastavila akákoľvek investičná činnosť. Obec Lipové bola považovaná ako obec zániková.

V roku 1976 zanikla pre nedostatok detí jednotriedna základná škola. Toto všetko malo za následok, že v obci ako takej sa úplne zastavil akýkoľvek spoločenský a kultúrny život, ktorý do tej doby bol veľmi bohatý. Tiež to spôsobilo, že sa začalo rapídne meniť demografické zloženie obyvateľstva v prospech starých a prestarých občanov.

V 80-tych rokoch sa realizovala len jedna investičná činnosť, a to výstavba domu smútku v rámci Akcie - Zet, ktorý však zostal v podstate nevybavený základnými prostriedkami až do ponovembrového obdobia.

Veľkým zlomovým rokom pre obec bol rok 1989. Od tejto doby zažila obec opäť oživenie, a to po každej stránke. V obci sa zrealizovala rada investičných akcií, ako napríklad - vybudovanie parkoviska v strede obce (1991), ocelevej lávky na hornom konci obce (1992), dovybavenie domu smútku a vybudovanie detského parku (1993), plynofikácia obce Lipové a vybudovanie verejného osvetlenia na miestnom cintoríne (1994), napojenie vodovodu obce na skupinový vodovod SKV Gabčíkovo (1996), vybudovanie parku pri evanjelickej zvonici (1997), rekonštrukcia strechy kultúrneho domu a časti miestnej cesty (1999), zastrešenie domu smútku, vybudovanie sociálneho zariadenia v budove kultúrneho domu (2002) rekonštrukcia kostola (2003), rekonštrukcia budovy obecného úradu (2004 a 2006), rekonštrukcia ďalšej časti miestnej komunikácie a vybudovanie parkoviska pred kultúrnym domom (2008), výstavba športového multifunkčného ihriska (2010) a rekonštrukcia hospodárskej budovy, súčasť športového multifunkčného ihriska (2011).

Oblasť kultúry

Ako už bolo vyššie uvedené, v obci bol do sedemdesiatych rokov čulý kultúrny a spoločenský život.

V prvých rokoch po založení obce tu svoju činnosť vyvíjali rôzne vzdelávacie a záujmové spolky – jazdecký, divadelný, hasičský. V obci bola zriadená na vtedajšie pomery veľká knižnica. Svoju činnosť vyvíjali obe cirkevné spoločenstvá - katolíci i evanjelici. Musí sa podotknúť, že veľká časť týchto aktivít sa spájala s menom vtedajšieho učiteľa Jána Kvietka. Amatérsky divadelný súbor viedol Štefan Križan, ktorý si pre tento účel urobil i režisérsky kurz. Na toto obdobie (tridsiate roky dvadsiateho storočia) sa tiež viaže viac-menej úsmevné rozhodnutie obce – podporené petíciou jej občanov, ktorou sa v obci Lipové „navždy“ zakázalo nalievať alkoholické nápoje.

V neskorších rokoch pribudlo premietanie filmov v budove kultúrneho domu, návštevy divadelníkov z Komárna či Bratislavy. Tiež sa uskutočňovali rôzne kultúrne podujatia z príležitosti rôznych sviatkov, napríklad Medzinárodného dňa žien. V obci sa každoročne konali dve i viac zábav. Toto trvalo do už spomínanej prvej polovice rokov sedemdesiatych. V súčasnosti, a to od roku 1989 sa kultúrny život obci znovu pozdvihol, no je samozrejmé, že z dôvodu veľkého úbytku obyvateľov už nie na takú istú úroveň, aká tu bola pred tým. Každoročne sa konajú slávnosti Dňa matiek, júnové oslavy MDD, Dňa úcty starším, Oslavy jubilantov a v decembri Mikulášske oslavy rodiny. V minulosti sa uskutočnili slávnostné vysviacky cintorínskeho kríža (12.8.1995) a evanjelickej zvonice (16.8.1997) po ich rekonštrukciách, slávnostná vysviacka oltára v evanjelickej modlitebni (21.4.1996), oslava 50-teho výročia "novozaloženia" evanjelického cirkevného zboru v obci (9.5.1996) a oslavy 60-teho výročia vysvätenia katolíckeho kostola (16.8.1998), ktorých sa zúčastnili evanjelický a.v. biskup Ivan Osuský a rímskokatolícky arcibiskup Mons. Ján Sokol.

Obec patrí k Rímsko-katolíckej farnosti sv. Jozefa v Zemianskej Olči a Evanjelickému farskému úradu Zemianska Olča – Lipové.

Pamätihodnosti, jedinečnosti

- rímskokatolícky kostol
- evanjelická zvonica a príľahlý park
- mŕtve rameno Bodza – Lipové (Zsemlekes)
- bývalá Kálnokyho kúria na Tereme + príľahlá sýpka
- typická Lipovská architektúra – dvoj domy a pri nich stojace pajty, výstavba v časti obce Rakotáš

Symbody obce

V roku 2000 bol pre obec vytvorený a následne Vládou SR schválený erb obce a jej ostatné symboly. Erb obce tvorí v modrom štíte nad dvoma zlatými striebrokvetými odvrátenými lipovými vetvičkami hustý zlatý snop a strieborný obrátený lemeš. Ide o poľnohospodársky motív doplnený o lipové ratolesti vo funkcii hovoriaceho znamenia, vyjadrujúceho pomenovanie obce.

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súlade výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Územný plán obce Lipové nie je vypracovaný.

Partnerstvá

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EÚ vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec Lipové je členom nasledovných organizácií:

Združenie obcí Dolný Žitný Ostrov – združuje 21 obcí Dolného Žitného ostrova, z toho 1 so štatútom mesta Kolárovo, 3 obce z okresu Nové Zámky a 18 obcí z juhozápadu okresu Komárno. Združenie aktívne spolupracuje od roku 1998, starostovia sa spravidla mesačne stretávajú na spoločných zasadnutiach a riešia aktuálne problémy a spoluprácu obcí. Predmetom združenia je zastupovanie a ochrana spoločných záujmov obcí, riešenie ich spoločných problémov a plnenie spoločných úloh, vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení a ďalších, ktoré svojim rozsahom a náročnosťou presahujú územie, alebo možnosti jednotlivých obcí. ZDŽO bolo aj v minulosti úspešným žiadateľom o podporu svojich aktivít v území. Obce spoločne prevádzkujú spoločnosť na nakladanie s odpadmi.

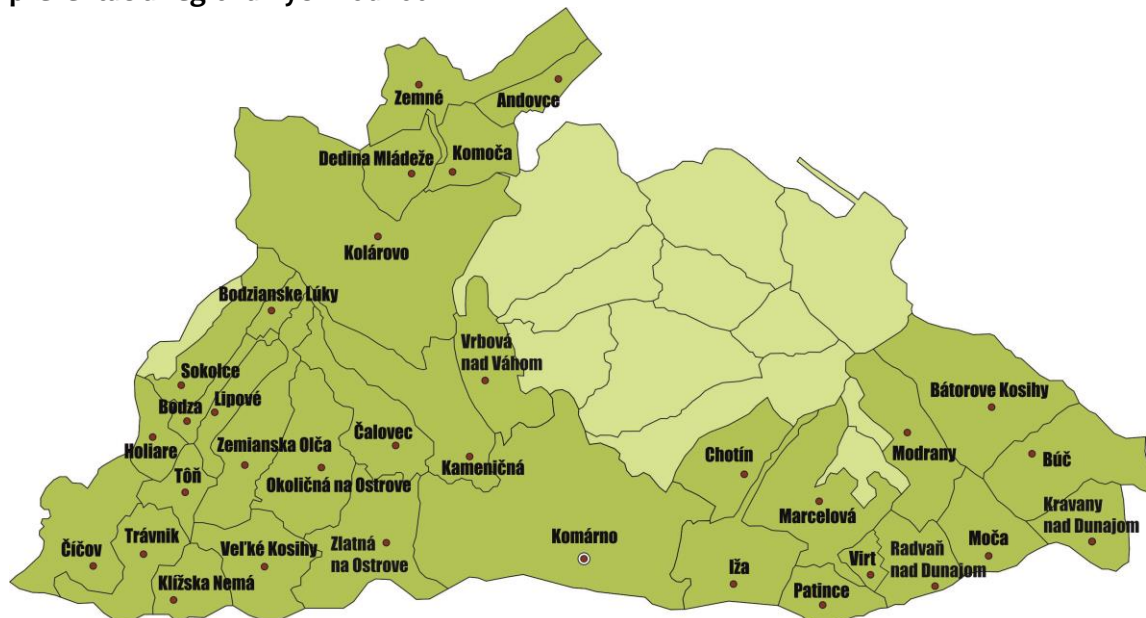
Regionálna rozvojová agentúra Komárno – obec Lipové je členom RRA Komárno prostredníctvom Združenia obcí Dolný Žitný ostrov od roku 2000. Obec spolupracuje s agentúrou v záujme prispieť k spoločnému rozvoju juhu Slovenska. Cieľom RRA Komárno je aktivizovať ekonomický rozvoj na Slovensku, predovšetkým v regiónoch okresu Komárno, Nové Zámky a Šaľa inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného sektora a tretieho sektora.

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov - MAS ZDŽO vznikla v roku 2007 z iniciatívy na prípravu implementácie Prístupu LEADER. V záujme integrácie všetkých spoločenských sfér do rozvojového procesu bolo založené občianske združenie Združenie Dolný Žitný ostrov s cieľom sformulovať miestnu akčnú skupinu. Združenie rozbehlo plnohodnotnú prípravu na Program Leader vďaka podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja vo dvoch kolách v rokoch 2007 a 2008. Mikroregión zriadil a prevádzkuje regionálnu skládku odpadov.

V súčasnosti funguje verejno-súkromné partnerstvo formou občianskeho združenia s názvom Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov (ďalej „MAS ZDŽO“), ktoré bolo do registra MV SR zapísané dňa 31.10.2008 a vzniklo z iniciatívy združenia samospráv Združenie obcí Dolného Žitného ostrova spájajúceho 18 obcí z juho-západnej časti okresu Komárno, ktoré vyvíja svoje aktivity už od 30.1.1998, ako pokračovanie občianskeho Združenia Dolný Žitný ostrov založeného v roku 2007. V októbri 2014 sa MAS ZDŽO rozšírila o obce zo Združenia obcí Most priateľstva a mesto Komárno. Dnes tak tvoria členov MAS ZDŽO samosprávy 28 obcí okresu Komárno, mesto Komárno, mesto Kolárovo a 3 obce z okresu Nové Zámky. Okrem riešenia individuálnych aktuálnych problémov členských obcí, občanov a organizácií vznikla v regióne potreba širšej spolupráce a prípravy viacsektorovej spoločnej rozvojovej stratégie územia, a preto sme vytvorili pre územie Stratégiu CLLD do roku 2023.

VÍZIA MAS ZDŽO bola definovaná nasledovne: „Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej,

zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvalo udržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.“



Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov, 2015

Združenie miest a obcí okresu Komárno – združuje 31 obcí okresu Komárno, vzniklo v roku 2014. Predmetom činnosti Združenia je:

- presadzovanie opodstatnených požiadaviek samosprávy a posilnenie postavenia a práv obcí,
- riešenie regionálnych problémov,
- koordinácia postupu obcí pri plnení im zverených kompetencií a práv,
- koordinácia postupov pri rozvoji technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti,
- iniciovanie a podpora aktivít v oblasti spoločenskej, hospodársko-ekonomickej, ekologickej, sociálnej, športovej, atď.,
- ochrana prírody a životného prostredia.

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti, to znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Lipové k centru Komárno.

Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv.

Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí:

- a) podiely na daniach v správe štátu,
- b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy,
- c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schválených

finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv. Obec je pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce.

Príjmy rozpočtu

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu,
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

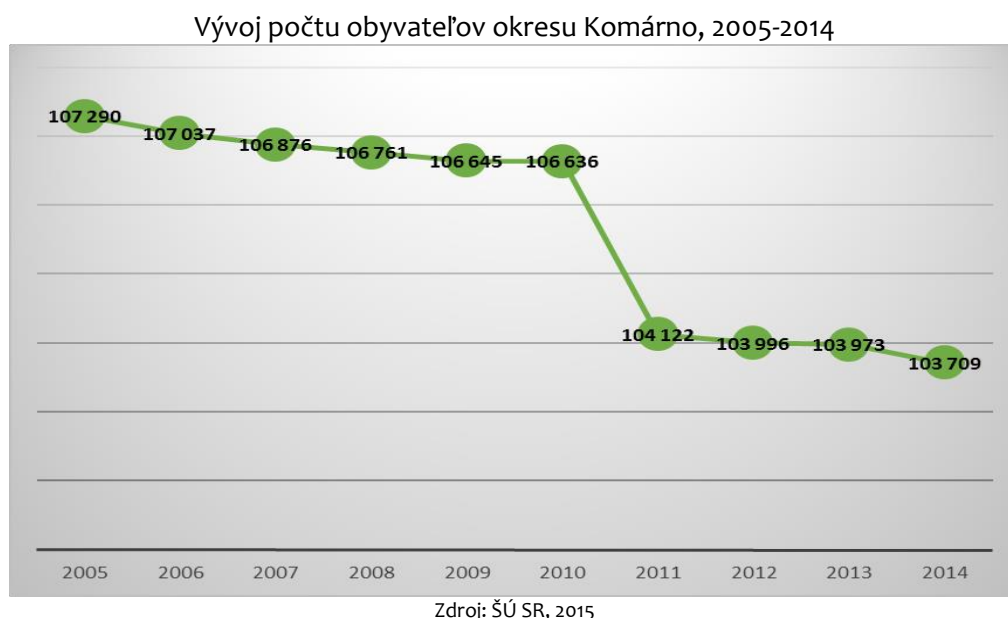
- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Majetok obce

Majetok obce tvoria nehnuteľné a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávka a iné majetkové práva ktoré sú vo vlastníctve obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, zmenený a doplnený zákonmi č. 306/1992 Zb., č. 43/1993 Z.z., č. 245/1994 Z.z., č. 147/1995 Z.z., a č. 447/2001 Z.z.

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Okres Komárno je okres v Nitrianskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 1 100,14 km², žije tu 103 709 obyvateľov (ŠÚ SR, 2015) a priemerná hustota zaľudnenia je 94 obyvateľov na km² (údaje k 31. 12. 2014). Správne sídlo okresu je mesto Komárno. V okrese sa nachádza 41 obcí, z toho 3 so štatútom mesta.



Prirodzený úbytok obyvateľstva pokračuje, saldo migrácie ale naznačuje pozitívny vývoj, v posledných rokoch v okrese Komárno sa usídlilo viac ľudí, ako sa z neho vysťahovalo. V okrese žije viac žien, ako mužov, čo je podmienené aj strednou dĺžkou života žien o 7 rokov vyššou ako mužov. Vekové zloženie obyvateľstva indukuje v porovnaní s rokom 2005 nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles počtu v ostatných kategóriách.

Okres napriek výhodnej geografickej pozícii v trojuholníku troch veľkomiest Viedeň – Bratislava – Budapešť bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

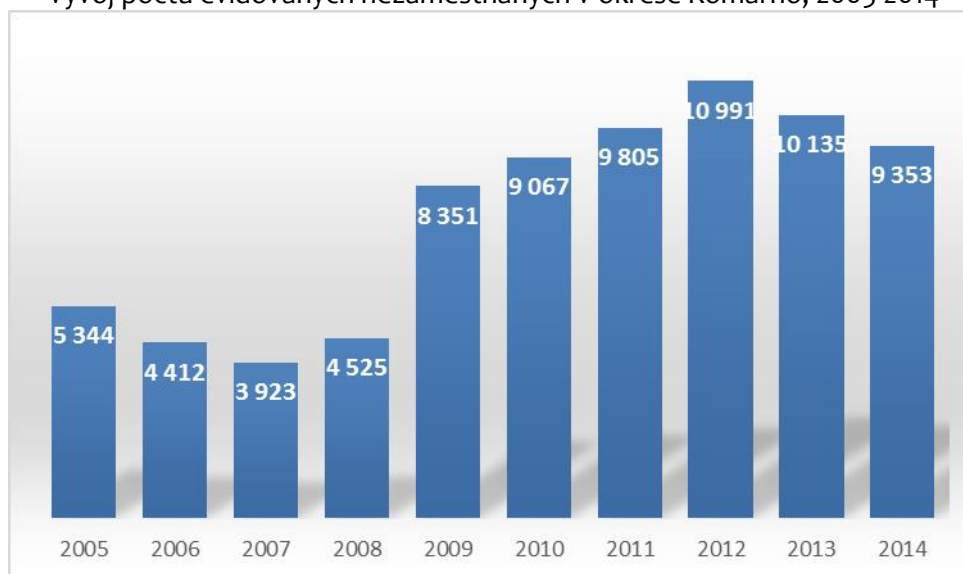
Tab. č. 43: Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach k 30.06.2015

Územie	UoZ spolu	Z toho viac ako 12 mesiacov registrovaní UoZ	
		Počet	%
Okres Komárno	9 248	5 234	56,60
Nitriansky kraj	41 362	20 994	50,76
Slovenská republika	353 844	189 817	53,64

Zdroj: ÚPSVR, 2015

Obyvatelia okresu Komárno dochádzajú za prácou aj do okolitých okresov a do susedného Maďarska. Prihraničný priemyselný park (mesto Komárom) síce ponúka podstatne menej pracovných príležitostí v oblasti výroby spotrebnej elektroniky, mobilných telefónov a komponentov do automobilov, ako to bolo po minulé roky, ale vznikli nové pracovné príležitosti v mestách Győr, Tatabánya, Tata, Mór. Z regiónu Kolárovo si občania našli pracovné uplatnenie vo firme Samsung Galanta, tento zamestnávateľ zabezpečuje aj dopravu svojich zamestnancov.

Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v okrese Komárno, 2005-2014



Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Nepriaznivým sa javí vývoj v štruktúre uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania, najmä podľa dĺžky evidencie. Uchádzači vo veku 50 rokov a viac tvoria až 36% všetkých uchádzačov o zamestnanie, sú ťažko umiestniteľní, nakoľko trh práce v regióne vyžaduje flexibilnú pracovnú silu. Zo strany zamestnávateľov je záujem o mladých ľudí, ktorí sa dokážu prispôbiť novým technológiám a častým zmenám vo výrobnom procese.

Priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa SR v období 2005 až 2012 vzrástli z úrovne 701 € na 1 782 €, ale okres Komárno je ešte stále investične poddimenzovaný, dlhodobo je hlboko pod celoslovenským priemerom. V Komárňanskom okrese v roku 2012 dosiahli priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa 1 782 €, čo predstavuje 22% celoslovenského priemeru, ale iba 0,78% oproti okresu s najvyššou mierou priamych zahraničných investícií.

Štruktúru podnikateľského sektora tvorí hlavne odvetvie ľahkého priemyslu (výroba obuvi, potravinársky priemysel), potom nasleduje obchod a doprava. V okrese Komárno má výrazné zastúpenie aj poľnohospodárstvo. V roku 2014 bolo v okrese 5 535 podnikov. Počet podnikov rastie, čo je podmienené aj prihraničnou polohou okresu, legislatívnymi a daňovými podmienkami výhodnými pre firmy z Maďarska. Počet podnikateľov podnikajúcich ako fyzické osoby od roku 2008 klesá.

Okres Komárno možno charakterizovať ako poľnohospodársky intenzívne využívanú krajinu. Prevládajúcou činnosťou je poľnohospodárska výroba so všetkými jej kladmi a zápormi. Priemysel je v okrese zastúpený v menšej miere, nachádza sa tu iba niekoľko väčších podnikov. Obyvateľ okresu Komárno vyprodukoval v roku 2013 v priemere vyše 366 kg odpadu, avšak z toho bolo zhodnotených len necelých 13% odpadu (55 kg/obyvateľa), čo je však o 16 kg zhodnoteného odpadu na obyvateľa viac ako minulý rok.

Tab. 44: Vybrané ukazovatele okresu Komárno

Okres Komárno, Nitriansky kraj	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Vybrané ukazovatele demografického charakteru					
Počet obyvateľov k 31. 12. spolu	106 414	103 996	103 973	103 709	103 360
Z toho mužov	51 698	50 640	50 707	50 584	50 482

Z toho žien	54 716	53 356	53 266	53 125	52 878
Predproduktívny vek - EU (0 - 14)	14 090	13 728	13 599	13 464	13 392
Produktívny vek - EU (15 - 64)	77 400	75 231	75 011	74 549	74 295
Poproduktívny vek - EU (65 - 100+)	14 924	15 037	15 363	15 696	15 849
Celkový prírastok obyvateľstva	-222	-126	-23	-264	-349
Saldo migrácie	226	154	336	165	131
Stredná dĺžka života pri narodení muži	70	70	70	71	
Stredná dĺžka života pri narodení ženy	77	78	78	78	
Vybrané ukazovatele sociálneho charakteru					
Nezamestnaní spolu	9 067	9 805	10 991	10 135	9 353
Miera evidovanej nezamestnanosti spolu	16	18	19	18	15
Miera evidovanej nezamestnanosti mužov	15	15	17	16	14
Miera evidovanej nezamestnanosti žien	18	20	22	20	18
Domový a bytový fond a technická vybavenosť					
Dokončené byty	130	160	266	140	
Podiel obyvateľov v domoch napojených na verejnú kanalizačnú sieť	31,3	31,9	34,6	34,9	
Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	84,3	84,5	87	87,5	
Vybrané ukazovatele ekonomického charakteru					
Priemerná hrubá nominálna mzda zamestnanca podľa VZ o štruktúre miezd v €	583	636	659	702	751
Priame zahraničné investície v €	177 061 000	171 557 232	185 303 000		
PZI na obyvateľa v €	1 664	1 650	1 782		
Vybrané ukazovatele organizačnej štruktúry hospodárstva					
Podniky	3 204	3 676	4 303	5 092	5 353
Fyzické osoby -podnikatelia	7 973	7 593	7 282	7 193	6 906
Životné prostredie					
Produkcia tuhých emisií v t	384	415	416		
Množstvo komunálneho odpadu (kg/obyv.)	388	381	375	366	
Množstvo zhodnoteného kom. odpadu (kg./obyv.)	39	56	39	55	

STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEEP analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplyvajú na rozvoj obce.

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológií	Nové trhy	Dobrá stav životného prostredia	Politika vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmena životného štýlu, spotrebných zvykov	Dostupnosť a využiteľnosť technológií	Nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb	Možnosti tvorby životného prostredia	Legislatíva	Organizačná kultúra
Zmeny postojov a správania - aktívny tretí sektor	Technológie využívané obyvateľmi, podnikateľmi	Nové nástroje podpory MSP a začínajúcich podnikateľov	Politika životného prostredia	Zmena vlády ako výsledok volieb	Tímová spolupráca
Migrácia mladých ľudí za prácou	Nové ekologické technológie v rôznych sektoroch	Vplyv daňovej politiky	Podpora obnovy životného prostredia	Komplikovaná legislatíva v oblasti VO, malá podpora zeleného a sociálne-zodpovedného VO	Osobné hodnoty
Zmeny na trhu práce ovplyvnené inováciami a novými technológiami	Digitalizácia verejnej správy a verejných služieb			Možnosť čerpania EŠIF obmedzená rôznymi limitmi	
Móda				Migračná kríza ako príležitosť pre vybrané sektory (CR, priemysel), vývoj bezpečnostnej situácie	

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Hodnotenie predchádzajúceho obdobia

Obec Lipové nemala vypracovaný a aktualizovaný PHSR obce Lipové. Vzhľadom na novú situáciu v celosvetovej globalizácii, v oblasti národnej legislatívy – akou je aj novela zákona o podpore regionálneho rozvoja – a nové programové obdobie EIŠF 2014-2020 môžeme konštatovať, že je potrebné užšie zapojenie obyvateľov obce Lipové.

Z hodnotenia aktivít realizovaných v obci v uplynulom období vyplývajú pre budúce plánovanie nasledovné dôležité fakty:

- veľkým prínosom pre obec bola spolupráca s ostatnými obcami v rámci cezhraničných projektov v oblasti environmentálnej – vrátane environmentálnej osvetu,
- zapojenie obyvateľov do aktivít sa javí dôležitejšie ako len samotné investície v obci, pretože na budovanie komunity obce a dosiahnutie všeobecnej spokojnosti zo životom v obci (a tým aj zastavenie starnutia obce) je nutné pôsobiť aj na subjektívne pocity jednotlivých obyvateľov tak, aby narástol pocit spolupatričnosti obyvateľov obce,
- veľmi dôležitá je spolupráca obcí, zapojenie sa do aktivít Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorého činnosť bola podporená zo zdrojov Nitrianskeho samosprávneho kraja a novospracovaná Stratégia CLLD sa v súčasnosti uchádza o NFP z PRV 2014-2020,
- nemôžeme čakať len na podporu zo strany štátu a EÚ, ale musíme zmobilizovať vnútorný potenciál územia, lebo len vzájomnou koordináciou aktivít v území vieme dosiahnuť žiadaný stav.

SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Lipové formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

Analýza sa dotýka 4 oblastí:

1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie
2. Bytový fond, technická infraštruktúra
3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra
4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Bratislava, Budapešť, Nitra, Nové Zámky, Komárno, Dunajská Streda, Győr • veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu • prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami • absencia väčších zdrojov znečisťovania živ. prostredia - dobrá kvalita živ. prostredia • aktivity obce s cieľom zabezpečiť koordinovaný socio-ekonomický a priestorový rozvoj obce 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trvalých trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) • neestetický vzhľad parku, verejných priestranstiev a námestia v centre obce • chýbajúci systém nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami, ako aj s obcami zo zahraničia • využitie potenciálu rozvoja cestovného ruchu • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách • obnova parku a námestia v centre obce, úprava verejného priestoru na ihriskový park a vytvorenie oddychovej zóny • zavedenie systému nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom 	<ul style="list-style-type: none"> • stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívneho sa stresových faktorov (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba, znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)

Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobré pokrytie obce GSM signálom • dostupnosť širokopásmového internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • zlý technický stav miestnych komunikácií • nevyhovujúci stav verejného osvetlenia • absencia ekodvora a kompostárne • absencia kanalizácie • nedostatočné podmienky pre novú bytovú výstavbu pre mladé rodiny
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce - pre novú bytovú výstavbu pre mladé rodiny • vybudovanie kanalizácie • rekonštrukcia/obnova miestnych komunikácií • rekonštrukcia verejného osvetlenia • vybudovanie ekodvora a kompostárne 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry • nevybudovanie kanalizácie • zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu

Ludské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • multikulturálny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spolužitím • potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb cestovného ruchu • prítomnosť základných zdravotníckych služieb v obci • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov • novozrekonštruovaný kultúrny dom 	<ul style="list-style-type: none"> • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva, silne starnúca populácia • vysoká mortalita – prirodzený úbytok obyv. • vysoká miera nezamestnanosti (10%) • nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním • nevyhovujúci technický stav budovy Obecného úradu • nedostatok športových a kultúrnych podujatí v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest • obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce • rekonštrukcia budovy Obecného úradu • rozšírenie počtu športových a kultúrnych podujatí v obci okolí 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie • odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore

Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • krásny estetický vzhľad krajiny - priaznivé prírodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch a cykloturistiku • existencia kvalitnej kultúrnej infraštruktúry – možnosť rozvoja kultúrneho cestovného ruchu • priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo – tradícia podnikania v poľnohospodárstve 	<ul style="list-style-type: none"> • nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • nízka diverzifikácia hospodárstva obce • absencia materiálno-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu vrátane informačných systémov • absencia ubytovacích služieb v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúci záujem o vidiecku rekreáciu a bioprodukty • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) • vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky • rozvíjanie zariadení na športovo-telovýchovnú činnosť • rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • vytvorenie informačného systému o cestovnom ruchu obce • podpora vytvorenia ubytovacích služieb v obci 	<ul style="list-style-type: none"> • znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu • nezáujem o turistické produkty obce i regiónu • implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EÚ

Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky

Dôležité otázky	Zdôvodnenie
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Je dôležité, aby sa na prieskume zúčastnila reprezentatívna časť obyvateľov obce Lipové a nebol zastúpený len názor vybranej záujmovej skupiny alebo časti obyvateľov v súlade s princípom transparentnosti a objektívnosti prípravy PHSR, zodpovedného rozhodovania.
Čo je jeho cieľom?	Realizácia prieskumu počas prípravy PHSR patrí medzi najúčinnšie formy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR a vytvárania partnerstva na miestnej/regiónálnej úrovni na jeho realizáciu, mobilizuje miestnu komunitu a umožňuje jej následne participovať na tvorbe vízie, prioritách rozvoja územia v ktorom žijú, ako aj prevziať zodpovednosť za kvalitu svojho života.
Akým spôsobom sa bude realizovať?	Elektronickou a tlačenu formou, prostredníctvom sociálnej siete Facebook
Aké budú finančné nároky?	Súčasťou spracovávaného PHSR
Aké budú časové nároky?	Zapojení budú pracovníci OcÚ
Kto bude zodpovedný za realizáciu prieskumu?	Spracovateľ PHSR

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, MDVaRR SR, 2015

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný v roku 2015. V rámci prieskumu bola oslovená každá domácnosť obce Lipové. Vyplnením krátkého dotazníka občania mohli vyjadriť svoj názor, napísať svoje pripomienky, návrhy k plánu budúceho rozvoja obce s cieľom zlepšenia kvality života v obci. Občania mali možnosť vyplniť dotazníky elektronicky alebo papierovou formou, boli oznámení o prieskume v miestnych médiách a na stretnutiach. Pre starších občanov boli rozdane vytlačené dotazníky pomocou obecných úradov, mladí to vyplnili väčšinou elektronicky. Občania vyplnené dotazníky mohli odovzdať na obecnom úrade.

V rámci prieskumu sme položili 13 otázok, v ktorých sme občanov žiadali na vyjadrenie názorov na súčasnú situáciu a o návrhy na riešenie aktuálnych problémov. Skupina otázok na prípravu problémovej analýzy sa týkala konkrétnych návrhov na zlepšenie života v nasledujúcich oblastiach:

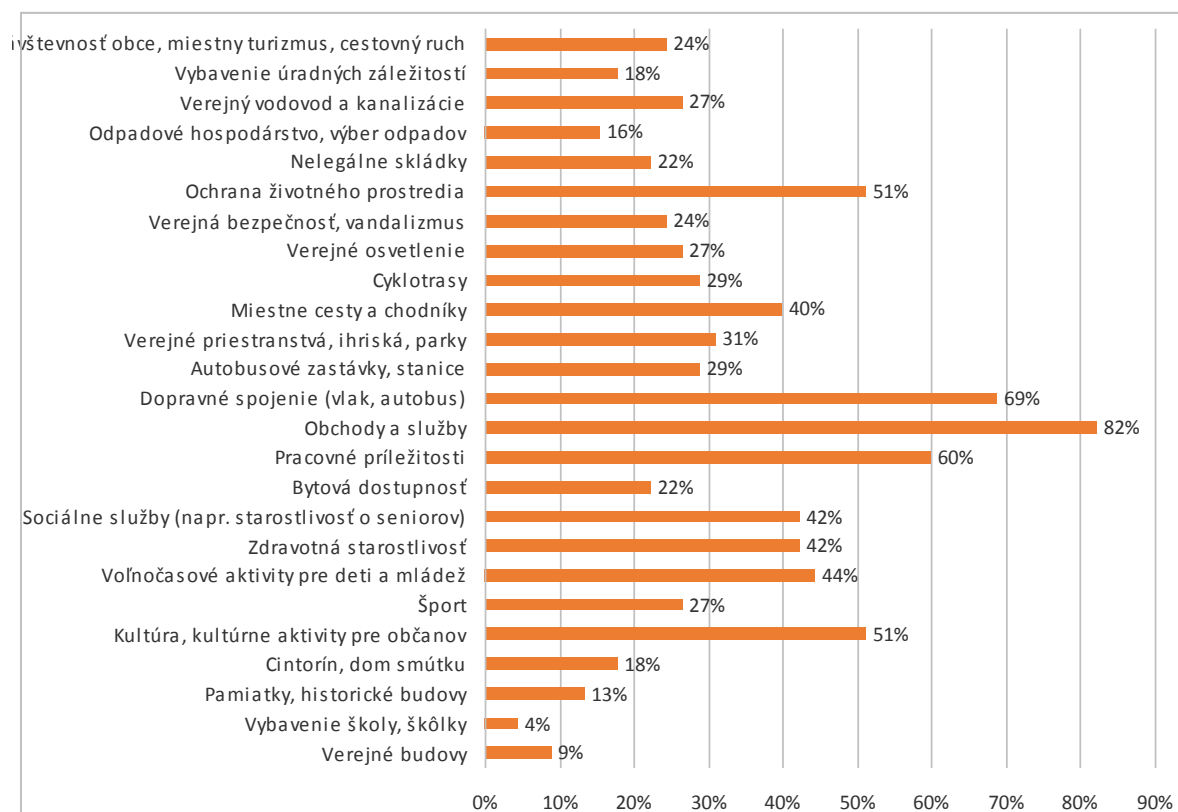
- rozvoj hospodárstva
- verejné služby (školsťvo, zdravotníctvo, sociálne veci)
- využitie voľného času (možnosti športovania, zábavy a kultúrneho vyžitia)
- ochrana životného prostredia
- infraštruktúra

Analýza respondentov

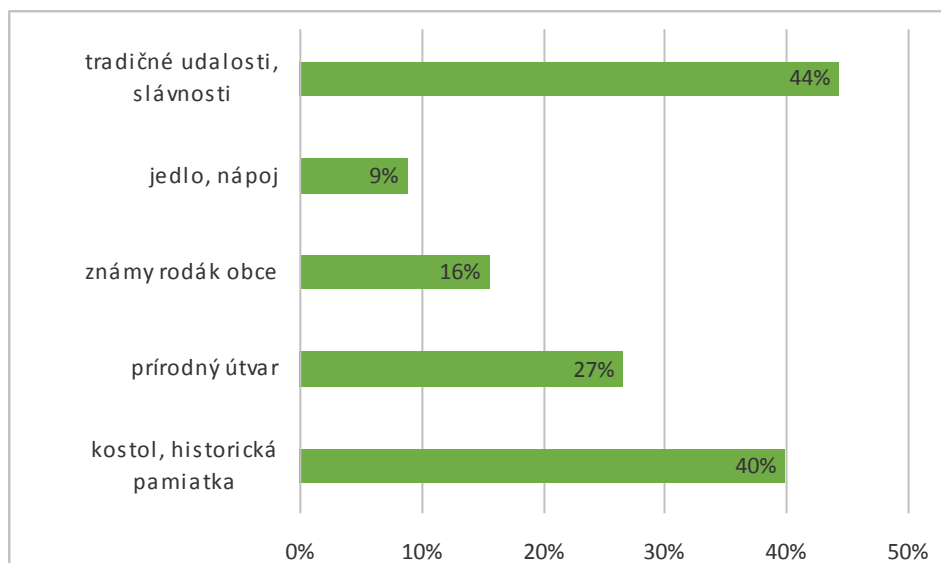
Dotazník vyplnilo 45 respondentov.

Parametre respondentov		
	Absolútne	Percentuálne
Pohlavie		
žena	20	44%
muž	25	56%
Vek		
do 20 rokov	2	5%
21-30 rokov	3	7%
31-40 rokov	8	18%
41-50 rokov	12	26%
51-60 rokov	11	24%
nad 60 rokov	9	19%
Ekonomická pozícia		
zamestnanec	20	44%
podnikateľ	4	9%
študent	3	7%
dôchodca	15	32%
nezamestnaný	3	7%
iná	0	0%

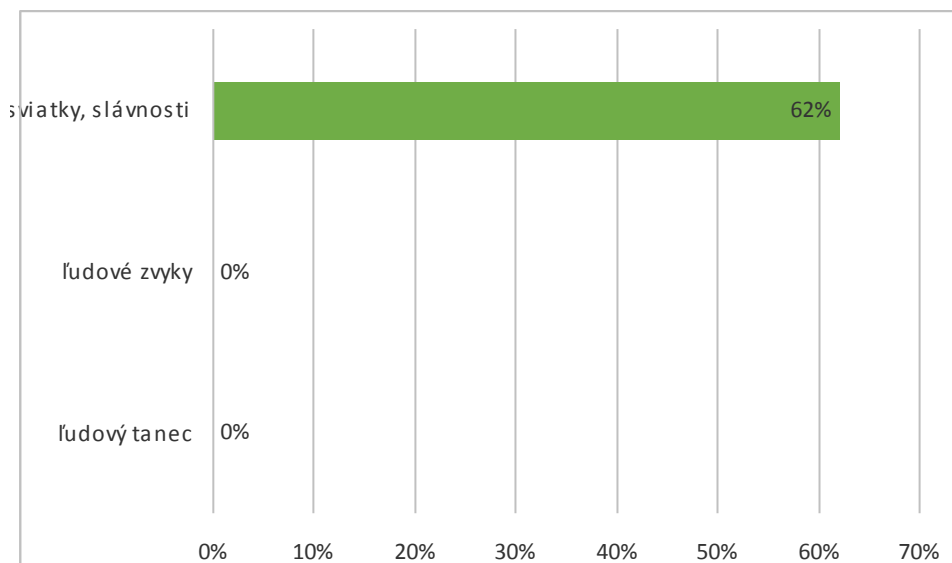
V prvej otázke sme sa pýtali, ktoré zo zadaných oblastí sú podľa názoru respondentov potrebné v obci čo najskôr riešiť a rozvíjať.



Čo je podľa Vás najväčšou pozoruhodnosťou v obci? (Môžete uviesť aj viac možností.)



Aké tradície sa udržiavajú v obci?



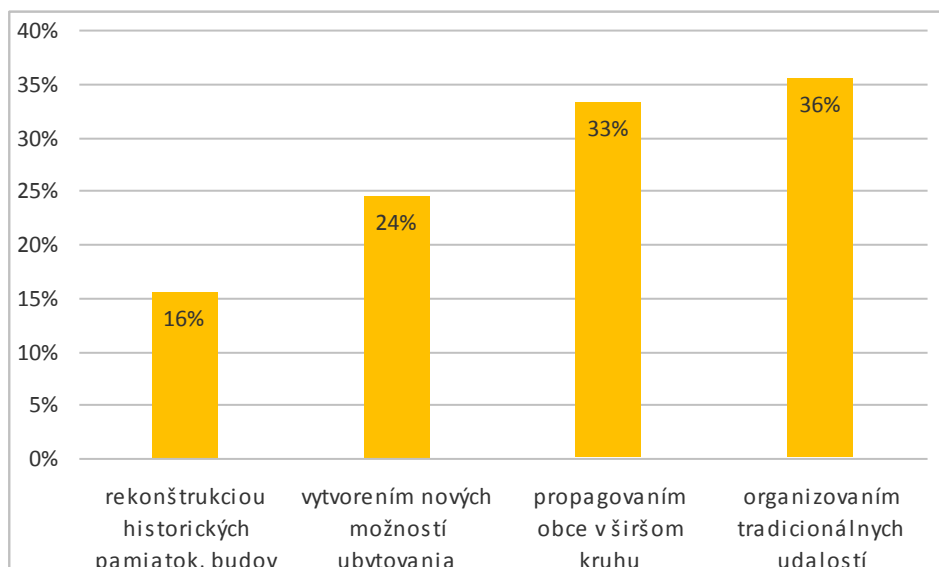
Aké ľudové remeslá sa zachovali a pestujú sa na vysokej úrovni v obci?

- stolárstvo
- poľnohospodárstvo
- mäsiarstvo

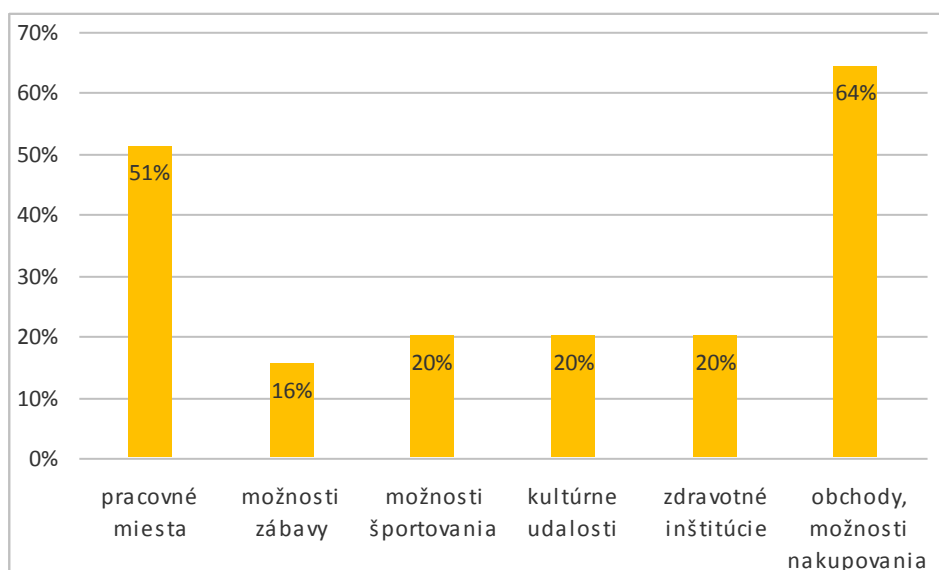
Aké obchody a služby v obci Vám chýbajú?

- pohostinstvo, potraviny, štýlová piváreň, rýchle občerstvenie
- kaderníčka, drogéria, zmiešaný tovar
- ubytovanie, penzión

Ako by sa dalo podľa Vás pritaiahnuť viac návštevníkov a turistov do obce?



Čo Vám v obci najviac chýba?



Vaše námety, poznámky na zlepšenie života v obci:

- upraviť koryto kanála
- zavedenie názvov ulíc
- úprava cesty do Sokoliec
- detská knižnica
- prebudovanie stredu obce

Na stretnutí s obyvateľmi obce Lipové na otázku čo sa im páči, s čím sú spokojní v obci sme dostali nasledovné odpovede:

- ✓ rímskokatolícky kostol
- ✓ evanjelická zvonica a príľahlý park
- ✓ kultúrny dom – maľba na priečelí
- ✓ spoločenské podujatia (Hodová zábava, MDD, Deň dôchodcov, Mikuláš, Deň matiek, Súťaž vo varení guláša)
- ✓ typická Lipovská architektúra – dvojdomy a pri nich stojace pajty, výstavba v časti obce Rakotáš
- ✓ cintorín
- ✓ diela Ivana Habaja o obci Lipové
- ✓ mŕtve rameno Bodza – Lipové (Zsemlekes)
- ✓ ovocná alej v obci, ovocná a orechová alej popri príjazdovej ceste do obce
- ✓ platan (orientačný bod)
- ✓ bývalá Kálnokyho kúria na Tereme + príľahlá sýpka
- ✓ pekná príroda, verejná zeleň, prostredie tiché, vodné plochy
- ✓ bezkonfliktné spolužitie obyvateľov rôznych národností (slovenských, maďarských, ruských ukrajinských, českých)
- ✓ šikovné ženy na úrade
- ✓ voľbou novej starostky viac príležitostí na prácu
- ✓ mladé rodiny, malá komunita, ktorá sa pozná
- ✓ ľudský potenciál, šikovné ženy
- ✓ veľký kataster obce, rodinné domy a veľké pozemky
- ✓ kultúrne podujatia
- ✓ voľný areál bývalého poľnohospodárskeho družstva
- ✓ poľnohospodárska tradícia, včelárstvo v malom

Na otázku čo chýba v obci, čím nie sú spokojní sme dostali nasledujúce odpovede:

- obchod – potraviny a rozličný tovar
- lekár aspoň 1 x týždenne
- cesta okolo bytovky do obce Sokolce asi 300 m
- autobusová doprava – málo spojov
- multifunkčné ihrisko
- postrek komárov chýba
- nevyužitý priestor bývalého PPD
- možnosti bývania pre mladých ľudí
- občianske združenie
- málo pracovných príležitostí
- málo aktivít a krúžkov pre deti
- detské ihrisko
- kultúrne aktivity
- zachovávanie zvykov a tradícií
- malá obec
- nerovnomerné pokrytie internetového signálu, slabý internet
- kanalizácia
- ochrana životného prostredia
- riešenie biologického odpadu
- chýbajúca propagácia obce

- infraštruktúra, jedna hlavná cesta, veľa poľných ciest v dezolátnom stave spájajúcich obec s významnými mestami – Kolárovo, Veľký Meder
- nevyužitie obecných pozemkov
- chýbajúce názvy ulíc a verejných priestranstiev

B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja mesta pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce – Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020, ako aj s Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválená uznesením Vlády SR č. 222 zo 14.mája 2014), Programové vyhlásenie vlády SR 2012–2016, Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011, Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014-2020, Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020, Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020, Strategickým plánom rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020, Rozvojový program priorít verejných prác, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018, Územný plán Nitrianskeho samosprávneho kraja, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014-2020, Stratégia rozvoja vidieka NSK 2009-2015, zákon č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ale aj Stratégia CLLD (miestneho rozvoja vedeného komunitou) Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov.

Zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje v § 8 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len **Program rozvoja obce**)

- (1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.
- (2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.
- (3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z
 - a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
 - b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
 - c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
 - d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a
 - e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.
- (4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.
- (5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.
- (6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej

spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 budú implementované prostredníctvom operačných programov v rámci jednotlivých cieľov politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové zohľadňuje možnosti získavania zdrojov z operačných programov na roky 2014-2020. Podľa cieľov politiky Európskej únie obec Lipové leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod kategórie menej rozvinuté regióny (HDP na obyvateľa < 75 % priemeru EÚ-27).

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja definuje nasledovnú rozvojovú víziu pre kraj: „Nitriansky kraj bude dynamicky sa rozvíjajúci región využívajúci exogénne aj endogénne rozvojové zdroje. Hospodárstvo bude založené na moderných technológiách produkujúcich výroby s vysokou pridanou hodnotou. Moderné a efektívne multifunkčné poľnohospodárstvo produkujúce dostatok kvalitných potravín, poskytujúce atraktívne pracovné príležitosti pre vidiecke obyvateľstvo, bude spolu s cestovným ruchom osou integrovaného rozvoja vidieckeho priestoru. Východiskom pre dosiahnutie týchto cieľov bude kvalitný integrovaný systém vzdelávania, poskytujúci občanom lepšie možnosti realizácie v profesijnom aj osobnom živote. Rastúca kvalita života bude sprevádzaná udržateľným rozvojom kvality zložiek životného prostredia a krajiny.“

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 definuje 5 strategických cieľov v 5 prioritných oblastiach:

Priorita 1: Hospodárstvo

Strategický cieľ: Dlhodobý stabilný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre s prevahou odvetví produkujúcich vysokú pridanú hodnotu a odvetví využívajúcich endogénne zdroje kraja. Ekonomickou výkonnosťou bude kraj patriť do prvej polovice v rámci Slovenskej republiky.

Priorita 2: Ľudské zdroje

Strategický cieľ: Dlhodobo vyvážený rast vzdelanostnej úrovne sprevádzaný zvyšovaním celkovej zamestnanosti s osobitným zreteľom na ohrozené skupiny obyvateľov. Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti. Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu. Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.

Priorita 3: Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

Strategický cieľ: Konkurencieschopný agropotravinársky sektor budovaný na synergii rôznych typov a foriem poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, vytvárajúci inovatívne prostredie na vidieku, prispievajúci k tvorbe pracovných príležitostí a k zodpovedajúcej kvalite života vidieckeho obyvateľstva.

Priorita 4: Infraštruktúra

Strategický cieľ: Modernizácia a zvýšenie bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v prostredí transeurópskeho dopravného systému. Zlepšenie dostupnosti a zvýšenie atraktivity miest a obcí Nitrianskeho kraja a dobudovanie energetickej a informačnej infraštruktúry kraja. Budovaním modernej sociálnej infraštruktúry vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.

Priorita 5: Životné prostredie

Strategický cieľ: Udržateľný rozvoj územia zabezpečený znižovaním rizika vzniku resp. zmierňovaním negatívnych dopadov vplyvujúcich na kvalitu zložiek životného prostredia, prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení environmentálnej infraštruktúry a zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov kraja. Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí mesta a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu mesta nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty

Vízia obce Lipové

„Obec Lipové je obcou so zachovaným vidieckym štýlom života so spokojným a aktívnym obyvateľstvom vo vysokokvalitnom životnom prostredí. Je pokojným a atraktívnym miestom na bývanie a rekreáciu.“

„Strategickým cieľom obce Lipové je do roku 2020 prispieť k zvýšeniu životnej úrovne obyvateľov prostredníctvom aktivít v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.“

V strednodobom horizonte obec Lipové bude spoločenstvom ľudí, ktorí majú k svojej obci vzťah ako ku skutočnému vlastnému domovu, ktorí si navzájom rozumejú a vážia si jeden druhého.

Obec Lipové bude vytvárať priaznivé sociálne podmienky života pre všetky skupiny obyvateľstva. Obec zabezpečí podmienky pre záujemcov o výstavbu nových rodinných domov, ako aj možnosti nájomného bývania v nájomných bytových domoch. Pre sociálne odkázaných obyvateľov obce zabezpečí dôstojný život v primeranom sociálnom prostredí, bude sa starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí.

V ekonomike obce merateľný význam bude mať vidiecky cestovný ruch a cykloturistika využívajúca polohu a blízkosť veľkých centier cestovného ruchu (Bratislava, Győr, Komárno, Dunajská Streda, Veľký Meder). Miestne služby pre obyvateľov obce sa výrazne zlepšia, k čomu prispievajú rozsiahle rekonštrukčné práce na mnohých objektoch obce.

Obec bude ďalej aktívna v ochrane tradícií, zvykov a hodnôt kultúrno – historického charakteru. V rámci potrieb a záujmov obyvateľov zabezpečí dobré podmienky na aktívne trávenie voľného času, športovanie a oddych.

Technická infraštruktúra obce bude na dobrej úrovni, obyvateľom i návštevníkom obce budú slúžiť zrekonštruované a úsporné verejné osvetlenie (moderné verejné osvetlenie s vyššou svetelnou účinnosťou bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť v obci), rozšírené miestne komunikácie a chodníky.

Kvalita životného prostredia bude vysoká, zvýšeniu jeho kvality budú slúžiť medzi inými rozšírené plochy verejnej zelene, novovybudovaný zberný dvor s kompostárňou a zrekultivovaná skládka tuhého komunálneho odpadu.

Stratégia rozvoja obce na roky 2016-2022

STRATEGICKÝ RÁMEC						
„Strategickým cieľom obce Lipové je do roku 2020 prispieť k zvýšeniu životnej úrovne obyvateľov prostredníctvom aktivít v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.“						
1. Prioritná oblasť – Hospodárska				2. Prioritná oblasť – Sociálna	3. Prioritná oblasť – Environmentálna	
<u>Cieľ: Rozvoj dopravnej infraštruktúry</u>		<u>Cieľ: Rozvoj inžinierskych sietí</u>		<u>Cieľ: Aktívne občianstvo</u>	<u>Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia</u>	
<u>Cieľ: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov</u>		<u>Cieľ: Podpora rozvoja cestovného ruchu</u>				
Opatrenie 1.1. Skvalitnenie a modernizácia cestnej dopravy		Opatrenie 1.2. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí				
Opatrenie 1.3. Rekonštrukcia verejných budov		Opatrenie 1.4. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí				
Opatrenie 2.1. Vytvorenie podmienok na podporu aktívneho občianstva				Opatrenie 3.1. Riešenie problémov odpadového hospodárstva		
				Opatrenie 3.2 Revitalizácia verejných priestorov		

C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí

Prioritná oblasť	Cieľ	Opatrenie	Projekt/Aktivita
HOSPODÁRSKA	Cieľ: Rozvoj dopravnej infraštruktúry	Opatrenie 1.1. Skvalitnenie a modernizácia cestnej dopravy	1.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií
	Cieľ: Rozvoj inžinierskych sietí	Opatrenie 1.2. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí	1.1.2. Modernizácia verejného osvetlenia
	Cieľ: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov	Opatrenie 1.3. Rekonštrukcia verejných budov	1.1.3. Rekonštrukcia budovy obecného úradu
	Cieľ: Podpora rozvoja cestovného ruchu	Opatrenie 1.4. Skvalitnenie podmienok rozvoja cestovného ruchu	1.1.4. Vyhodenie informačných tabúl o obci, turistických možnostiach a zaujímavostiach
SOCIÁLNA	Cieľ: Aktívne občianstvo	Opatrenie 2.1. Vytvorenie podmienok na podporu aktívneho občianstva	2.1.1. Organizovanie kultúrnych a športových podujatí
ENVIRONMENTÁLNA	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.1. Riešenie problémov odpadového hospodárstva	3.1.1. Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom
		Opatrenie 3.2. Revitalizácia verejných priestorov	3.2.1. Revitalizácia verejných priestranstiev a námestí 3.2.2. Vytvorenie oddychovej zón

D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov.

Začiatok realizácie PHSR sa začína po vypracovaní a schválení PHSR v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti PHSR podľa zákona č. 539/2008 v znení novely 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Obec na účely podpory regionálneho rozvoja „zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Zoznam plánovaných projektov obce Lipové 2016-2022

Formulár č. A 7 - Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu aktualizácie PHSR, resp. vypracovania nového PHSR (pipe_line)																		
v tis. €																		
por. č.	Politika - oblasť	Názov investície (obec, okres)	Klasifikácia stavby - triedy	Rok začatia-plán	Technická príprava mesiac/rok	Cena podľa stavebného zámeru		Navrhovaný objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov							
				Rok dokončenia-plán	ÚR: SP: PD:	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedko v celkom	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Politika (oblasť) - hospodárska	Modernizácia verejného osvetlenia	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	2016		7 710,00												
				2018														
2		Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2112 - Miestne komunikácie	2016-2022		100 000,00												
3		Rekonštrukcia budovy obecného úradu	1220 - Budovy pre administratívu	2016		50 000,00												
				2022														
4	Politika (oblasť) - sociálna	Vyhotovenie informačných tabulí v obci o turistických možnostiach a zaujímavostiach	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	2016		2 300,00												
				2018														
5		Organizácia kultúrnych a športových podujatí		2016		4 000,00												
				2022														
6	Politika (oblasť) - environmentálna	Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom - Kompostovače	1252 - Nádrže, silá a sklady	2016		21 400,80												
				2020														
7		Revitalizácia verejných priestranstiev a námestí	1274 - Ostatné budovy, i.n.	2016		10 000,00												
				2020														
8	Politika (oblasť) - environmentálna	Vytvorenie oddychovej zóny	1274 - Ostatné budovy, i.n.	2016		5 280,00												
				2018														

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgány obce

Základnými orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Tieto orgány spolupracovali pri príprave PHSR a budú dohliadať na pravidelné získavanie pripomienok od partnerov, poslancov a verejnosti.

Obecné zastupiteľstvo

Najvyšším orgánom obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré PHSR schvaľuje a zabezpečuje jeho plnenie. Obecné zastupiteľstvo taktiež rozhoduje o realizácii projektov zo štrukturálnych fondov a ich spolufinancovaní. V prípade hodnotenia PHSR obecné zastupiteľstvo schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o aktualizácii programu. Obecné zastupiteľstvo môže rozdeliť jednotlivé priority programu a akčného plánu komisiám OcÚ zaoberajúcim sa monitorovaním a hodnotením.

Starosta obce

Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta obce, ktorý podpisuje schválenie dokumentu, riadi samotný proces implementácie, zastupuje obec vo veciach verejných.

PHSR obce Lipové je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Lipové, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami. Administratívne a inštitucionálne náležitosti obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, uskutočňuje obecný úrad, ktorého činnosť riadi starosta obce.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Lipové bude zriadená Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Lipové, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Koordinačnej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Lipové budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, predsedovia komisií pri obecnom zastupiteľstve) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Lipové sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom. Úlohou Koordinačnej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Lipové bude:

- schádzať sa na prehodnocovanie plnenia PHSR obce Lipové podľa potreby, najmenej jedenkrát polročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Lipové tak, aby bolo zabezpečené včasné splnenie všetkých cieľov,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Lipové (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Lipové – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Lipové je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Lipové a legislatívne zmeny. PHSR obce Lipové bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na využitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôbovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Lipové bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Lipové odporučí zmeny v PHSR obce Lipové,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHSR obce Lipové na ďalšie obdobie.

Realizácia činností PHSR

Činnosť	OZ	Starosta obce	Komisia	OcÚ	Hlavný kontrolór
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Hodnotenie	schvaľuje	riadi		vykonáva	
Monitorovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Kontrola	schvaľuje	riadi	hodnotí		vykonáva

Partneri

Pri samotnej realizácii PHSR vystupujú partneri projektu s ktorými má obec dlhodobé skúsenosti a spolupráca prebiehala i v minulosti. Ide najmä organizácie pôsobiace v obci, ale i samotných podnikateľov. Partnermi sú aj susedné obce (aj cezhraničné), s ktorými je úzka spolupráca nielen v projektoch technického zamerania, ale i pri organizácii spoločenských aktivít.

Dôležité partnerstvá sú i v oblasti členstva obce v mikroregionálnom združení miest a obcí ale i v MAS Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorá je založená na základe spolupráce miestnych samospráv, podnikateľov a subjektov tretieho sektora.

Komunikačná stratégia

Komunikačná stratégia obce Lipové je založená na informovanosti občanov. Prostredníctvom komunikačnej stratégie bude obec naďalej informovať o svojich cieľoch, aktivitách, plánoch, ale vyvíjať aj snahu o zapojenie verejnosti a získanie ich názorov a pripomienok. Začala prebiehať už v čase príprav PHSR, zapojením verejnosti a v tomto duchu sa bude niesť až po koniec programového obdobia a platnosti PHSR.

Podstatná je aj informovanie zamestnancov a partnerov o aktuálnom dianí v obci a jej okolí, preto bude cieľom obce zvyšovať ich vedomosti prostredníctvom vzdelávacích aktivít.

Dôležitým nástrojom komunikácie obce je jej webová stránka. Ďalšími komunikačnými nástrojmi sú úradná tabuľa, verejný rozhlas.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lipové na roky 2016-2022 podlieha schvaľovaniu obecným zastupiteľstvom. Ako komunikačný nástroj slúži „Materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva“. Vstupné informácie pripravujú zamestnanci obecného úradu, prerokúva sa v komisiách zastupiteľstva a po spracovaní informácií rokujú o ňom poslanci obecného zastupiteľstva. Zasadnutie Obecného zastupiteľstva je verejné a tiež uvedený materiál je prístupný verejnosti. O zasadnutí obecného zastupiteľstva je obyvateľstvo informované prostredníctvom informačných kanálov: miestny rozhlas a informačná tabuľa.

Monitorovanie a hodnotenie

Plán hodnotenia a monitorovania realizácie PHSR

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2016 - 2020		
Typ hodnotenia	Prvé hodnotenie	Dôvod vykonania / periodicita
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2016-2022	Každoročne v zmysle platnej legislatívy: Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.
Tematické hodnotenie časti PHSR	2017	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2018,2022	V prípade aktualizácie PHSR podľa platnej Metodiky pre vypracovanie PHSR, ktoré sa očakáva každé 3-4 roky.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostu obce v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR a na základe Správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2020	Na základe rozhodnutia starostu obce o prípade strategického dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre nasledujúce programové obdobie.

E – FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- zo štátnych účelových fondov,
- z rozpočtov vyšších územných celkov,
- z rozpočtov obcí,
- z prostriedkov fyzických osôb,
- z prostriedkov právnických osôb,
- z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov

Operačné programy v rokoch 2014-2020

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy prostredníctvom 6 základných operačných programov:

- OP Integrovaný regionálny operačný program (OR IROP)
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)
- OP Výskum a inovácie (OP Val)
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS)

Samostatným režimom sa budú riadiť programy, ktoré sú implementované na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

- Technická pomoc
- Program rozvoja vidieka SR 2014-2020

	Operačné programy	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EUR
1.	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 226 776 537
2.	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
3.	Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
4.	Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110
5.	Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415

6.	Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
7.	Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
8.	Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
9.	Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
	SPOLU		15 329 374 992

Opis základných prioritných osí **Integrovaného regionálneho operačného programu** na obdobie 2014-2020:

- Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
- Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
- Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch
- Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
- Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Stratégia Operačného programu **Ľudské zdroje** vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia prispievajú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020.

V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018 (v roku 2012 472 bodov),
- dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie (v roku 2011 23,4%),
- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6% do roku 2020 (v roku 2013 6,3%),²
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 a 2012),
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

Opis základných prioritných osí Operačného programu Ľudské zdroje na programové obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Vzdelávanie
- Prioritná os 2: Zamestnanosť
- Prioritná os 3: Sociálne začlenenie
- Prioritná os 4: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
- Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Globálnym cieľom **Operačného programu Kvalita životného prostredia** je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Opis základných prioritných osí Operačného programu Kvalita životného prostredia na obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

- Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami
- Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy
- Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

Opis 7. opatrenia **Programu rozvoja vidieka SR** na obdobie 2014-2020:

- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach

Horeuvedené EIŠF neobsahujú cezhraničný program INTERREG VA Slovenská republika – Maďarsko 2014-2020, v rámci ktorého má pre riešenie územia veľký význam spolupráca na dosiahnutie celkového strategického cieľa - *zvýšenie úrovne hospodárskej a sociálnej integrácie maďarsko-slovenskej prihraničnej oblasti* - ponúka širokú škálu oblastí podpory a opatrení.

Rozvoj obce Lipové môže posilniť aj cezhraničná spolupráca predovšetkým v nasledujúcich oblastiach:

- podpora podnikania, najmä rozvoj cestovného ruchu, kultúry,
- podpora a zlepšenia spoločnej ochrany a starostlivosti o prírodné prostredie a kultúrne dedičstvo, ako aj prevencia prírodných a technologických rizík
- zníženie izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení,
- rozvoj spolupráce, kapacít a spoločného využívania infraštruktúry, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve.

Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Lipové

Primárne finančné zdroje na realizáciu rozvojových projektových zámerov v území predstavujú zdroje EŠIF na základe jednotlivých podmienok a požiadaviek operačných programov. Nakoľko ide o projektovú podporu, ktorá je založená na výberovom procese, nepredstavujú tieto finančné nástroje istý zdroj finančných prostriedkov.

Pre zabezpečenie trvalo udržateľného regionálneho rozvoja územia subjekty v území musia pre ich jednotlivé projektové zábery stanoviť aj alternatívne možnosti financovania, ktoré predstavujú iné grantové schémy poskytované rôznymi donormi (Nórsky finančný mechanizmus a finančný mechanizmus EHP, Environmentálny fond, Program obnovy dediny - zlepšovanie kvality životného prostredia na vidieku atď.). Môžu zabezpečiť rozvoj aj tak, že financovanie riešia prostredníctvom úveru, prostredníctvom PPP projektov.

Potrebné je aj posilniť informovanosť a spoluprácu v území pre všetkých aktérov regionálneho rozvoja o alternatívnych formách financovania projektov.

Dunajská stratégia EUSDR (v území subjekty zapájajú do rôznych iniciatív nadnárodného významu) napr. Danube pearls (perly Dunaja pre obývatel'ný breh Dunaja), LIMES ROMANUM, TRANSDANUBE, DANUBE HIKE,...). Finančných zdrojov je však žiaľ na tieto aktivity veľmi obmedzený objem. Pritom stratégia deklaruje, že realizácia projektov a iniciatív je zásadná pre úspech stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR).

Projekty, ktoré sa nachádzajú v celom dunajskom regióne. :

- členské štáty EÚ: Nemecko (Bádensko-Württembersko a Bavarsko), Rakúsko, Maďarsko, Česká republika, Slovenská republika, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko;
- kandidátske krajiny EÚ: Srbsko, Bosna a Hercegovina a Čierna Hora;
- krajiny mimo EÚ: Moldavsko a Ukrajina.

Témy prioritných oblastí (PA) EUSDR:

Piliere:

1. Prepojenie v regióne:

PA 1A - Mobilita- vodné cesty

PA 1B - Mobilita - železnice - cesty - letectvo

PA 02 - Energia

PA 03 - Kultúra a cestovný ruch

2. Ochrana životného prostredia:

PA 04 - Kvalita vody

PA 05 - Riziká pre životné prostredie

PA 06 - Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôdy

3. Budovanie prosperity:

PA 07 - Uvedomelá spoločnosť

PA 08 - Konkurencieschopnosť

PA 09 - Ľudia a zručnosti

4. Posilnenie regiónu:

PA 10 - inštitucionálna kapacita a spolupráca

PA 11 - Bezpečnosť

Ostatné nástroje EÚ

LIFE+, Horizont 2020

LIFE+ a Horizont 2020 – prierezové ciele EÚ – životné prostredie, inovácie a prispôsobenie sa a zmiernenie dôsledkov klimatických zmien. V území bol vo Veľkolélskom ostrove realizovaný združením BROZ projekt podporený programom LIFE. Organizácie v území sa zapojili do výzvy programu HORIZONT 2020, žiaľ zatiaľ neúspešne.

Iuventa - Erasmus+ 2015

Kľúčová akcia 1 – Mobilita jednotlivcov

Oblasť medzinárodnej mobility a spolupráce vysokých škôl s partnerskými krajinami. Vzdelávacie inštitúcie a organizácie a jednotlivci týmto dostali nové možnosti organizovať kvalitné vzdelávacie mobility v Európe a prostredníctvom nich sa na nich aj zúčastniť, alebo spolupracovať na nadnárodných projektoch v sektoroch školského, odborného, vysokoškolského vzdelávania či vzdelávania dospelých, mládeže a športu.

- Mobilita jednotlivcov v oblasti mládeže

Kľúčová akcia 2 – Spolupráca v oblasti inovácií a výmena osvedčených postupov

- Strategické partnerstvá v oblasti mládeže
- Strategické partnerstvá v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže

Kľúčová akcia 3 – Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže
Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

Iuventa - Erasmus+ 2015

Športové akcie - Partnerstvá pre spoluprácu v oblasti športu/Neziskové európske športové podujatia, ktoré sa netýkajú Európskeho týždňa športu 2015

Vyšehradský fond – Malé granty , Štandardné granty, podpora spolupráce v oblasti kultúry rámci V4

Rada EÚ - Európa pre občanov

Opatrenie 2.1. Družobné mestá

Opatrenie 2.2. Sieť partnerských miest

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Podpora krajín, ktoré nie sú členmi EÚ

Mechanizmus EHP a Nórska

Úrad vlády Slovenskej republiky je podľa Memoránd o porozumení pre implementáciu Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu 2009 – 2014 správcom nasledujúcich programov: Prispôsobenie sa zmene klímy, Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie, Ochrana a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva, Zelené inovácie v priemysle, Cezhraničná spolupráca, Domáce a rodovo podmienené násilie. Fond pre MVO, Štipendijný program EHP Slovensko s partnerskými organizáciami v donorských štátoch Nórsku, Islande a Lichtenštajnsku, Bilaterálny fond.

Program Švajčiarsko-Slovenskej spolupráce – Swiss-Slovak Cooperation Programme

Posilnenie účasti MVO na riešení spoločenských potrieb v dvoch oblastiach:

- implementácia projektov v oblasti sociálnych služieb má za cieľ prispieť k zvýšeniu dostupnosti a zlepšeniu úrovne sociálnych služieb a ku zvýšeniu sociálnej súdržnosti,
- implementácia environmentálnych projektov má za cieľ prispieť k ochrane životného prostredia, väčšej informovanosti o environmentálnych témach a k napĺňaniu princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Národné zdroje

Ministerstvo kultúry SR – Fond na podporu umenia

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Podpora subjektov regionálneho rozvoja.

Ministerstvo zdravotníctva SR – dotácie na podporu protidrogových aktivít

Cieľom oznámenia je podpora programov, iniciatív a aktivít zameraných na ochranu verejného zdravia, zvýšenie verejného povedomia a porozumenia k rizikám súvisiacim so zneužívaním drog v spoločnosti a škôd s tým spojených v súlade s Národnou protidrogovou stratégiou Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2020.

Prioritné oblasti podpory pre rok 2015 sú:

Zníženie dopytu po drogách

- podpora aktivít zameraných na predchádzanie užívania drog a rizikám s tým spojenými,
- podpora preukázateľne osvedčených preventívnych vzdelávacích programov so zameraním na dlhodobú a systematickú prácu s deťmi, mládežou a rodinou a zraniteľnými skupinami,
- podpora inovatívnych prístupov v práci s deťmi a mládežou s využitím masovokomunikačných a informačných technológií,
- podpora vzdelávacích aktivít a odborných stretnutí pracovníkov pôsobiacich v oblasti drogovej problematiky,
- podpora programov a aktivít na odborne garantovanú krízovú intervenciu, harm-reduction, street work, liečbu, resocializáciu, postresocializáciu a svojpomocné poradenstvo,
- podpora aktivít zameraných na zapájanie spoločnosti v súlade s potrebou praxe

Veda, výskum, informovanosť a posilnenie spolupráce

- podpora získavania údajov o drogovom fenoméne so zameraním na rôzne cieľové skupiny a ich spracovanie do analýz, štúdií a iných materiálov. v kontexte zámerov a cieľov Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 - 2020,
- podpora aktivít zameraných na prepájanie preventívnych, zdravotníckych a sociálnych služieb/opatrení na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- podpora koordinačných mechanizmov, zriaďovanie siete partnerstiev a nástrojov vzájomnej spolupráce partnerov protidrogovej politiky,
- podpora spoločných aktivít orgánov štátnej správy, samosprávy a občianskej spoločnosti v oblasti znižovania dopytu a ponuky drog,
- podpora vzájomnej výmeny skúseností medzi odborníkmi pracujúcimi s ohrozenou populáciou, resp. s osobami so závislosťou a získavanie nových overených poznatkov a skúseností z praxe,
- podpora tvorby analýz a dopadov programov realizovaných v oblasti zneužívania drog

Propagácia národnej protidrogovej stratégie

- podpora informovanosti odbornej aj širokej verejnosti o protidrogovej politike najmä prostredníctvom vydávania odborných publikácií, metodických materiálov, učebných textov, doplnkovej literatúry, periodických časopisov, audiovizuálnych pomôcok so zameraním na zdravý spôsob života, prevenciu rizikového správania a výmenu odborných skúseností, v oblasti prevencie drogových závislostí,
- organizovanie cielených podujatí, odborných fór a diskusií k drogovej problematike,
- šírenie protidrogovej osvetu najmä masovokomunikačnými prostriedkami

Ministerstvo vnútra SR - Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity.

Aktivita 1.1: Podpora vzniku nových komunitných centier - Podpora vzniku a budovania nových komunitných centier v prostredí marginalizovaných rómskych komunít

Aktivita 2.1: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí separovaných a segregovaných MRK s dôrazom na nízkonákladové opatrenia - Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí marginalizovaných rómskych komunít s dôrazom na nízkonákladové opatrenia; na budovanie systému zásobovania pitnou vodou; na rozšírenie existujúcej distribučnej siete alebo jej rekonštrukciu

Aktivita 2.2: Podpora vybudovania a dobudovania technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami – miestne komunikácie (cesty) v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.3: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry – vybudovanie novej verejnej kanalizácie a kanalizačných prípojek v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.4: Podpora projektov zameraných na deratizáciu, dezinfekciu a dezinfekciu v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 3.1: Podpora misijnej práce v marginalizovaných rómskych komunitách - Posilnenie intervencií v oblasti výchovy, vzdelávania a osvetovej práce

Aktivita 3.2: Podpora stredných škôl poskytujúcich vzdelávanie najmä žiakom z prostredia marginalizovaných rómskych komunít - Podpora projektov, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality stredoškolského vzdelávania žiakov z prostredia marginalizovaných rómskych komunít. Podporované budú najmä projekty zamerané na opravu, rekonštrukciu, stavebné úpravy, zmenu stavby, materiálne vybavenie a vnútorné dovybavenie stredných škôl a na podporu zabezpečenia pravidelnej dochádzky žiakov stredných škôl.

Úrad vlády SR – Podpora rozvoja športu

Podpora projektov zameraných na výstavbu multifunkčných ihrísk, s umelým povrchom a príslušenstvom, ktoré sú svojím charakterom určené na prevádzkovanie minimálne dvoch

športov, a to futbalu a volejbalu v súlade s § 2 ods. 5 písm. e) zákona č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ÚV SR

Environmentálny fond, Program obnovy dediny – Zelená dedina

Dotácie Nitrianskeho samosprávneho kraja: LEADER, šport, kultúra, cestovný ruch

Podpora podnikateľov: SBA, Slovenská záručná a rozvojová banka (JEREMY)

Nadačné zdroje

Napr. Nadácia pre deti Slovenska – Dôvera, Hodina deťom, Nadácia Tatra banky - Študenti do sveta, Dobré srdce, Business Idea, Viac dizajnu, Vedieť viac, Viac umenia, E-talent, Viac pre regióny, Kvalita vzdelávania, Nadácia SPP - Program Opora, Štipendijný program Hlavička, Nadácia Slovenskej sporiteľne - Obce bližšie k vám, Nadácia VÚB – Pre Umenie Poklady môjho srdca, Pre Nádej, Nadácia Orange - Grantový program pre optimistov, Nadačný fond Slovenských elektrární, Energia pre krajinu, KNB/Citibank – Malé granty 2015 - Finančné vzdelávanie, Komunitný život, PwC nadačný fond - Pomocná ruka, Nadácia pomoc jeden druhému, TECHSOUP Slovakia, ORANGE: Špeciálne príležitosti, NADÁCIA VW: Vaša cesta, TESCO, Raiffeisen Banka,...

Indikatívny finančný plán PHSR

	Obdobie 2016-2022
Hospodárska oblasť	160 010EUR
Sociálna oblasť	4 000EUR
Environmentálna oblasť	36 680,80 EUR

Projektové zámery

Názov projektu	Modernizácia verejného osvetlenia	
Cieľ projektu	Zvýšenie kvality života v obci, zníženie spotreby elektrickej energie sústavy verejného osvetlenia, zvýšenie spoľahlivosti sústavy verejného osvetlenia, zvýšenie kvality poskytovaného verejného osvetlenia, zvýšenie bezpečnosti v obci, doplnenie svetelných bodov	
Termín	2016 - 2018	
Garant	Obec Lipové	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu – EUR	7 710,- €	
Verejné zdroje	miestne zdroje	7 710,- €
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	7710,- €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Modernizované verejné osvetlenie	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Bezpečnosť v obci, spotreba elektrickej energie, počet modernizovaných systémov verejného osvetlenia	

Názov projektu	Úprava verejného priestranstva obce	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je skrášlenie verejného priestranstva obce dosadbou aleje, ošetrovaním pamätného platanu, vybudovaním informačnej tabule a lavičky	
Termín	2016 - 2018	
Garant	Obec Lipové	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	5280 €	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	5280 €
	verejné zdroje spolu	5280 €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Skrášlenie verejného priestranstva obce	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Zrevitalizovaná plocha, počet osadených prvkov drobnej architektúry	

Názov projektu	Organizácia športových podujatí	
Cieľ projektu	Zámerom projektu je rozšírenie a podpora športových aktivít občanov obce, a tým prispieť k zvýšeniu kvality života občanov	
Termín	2016 - 2022	
Garant	Obec Lipové	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	2000 €	
Verejné zdroje	miestne zdroje	300,-€
	regionálne (VUC) zdroje	1 700,- €
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	2000 €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Športové podujatia	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Počet účastníkov športových podujatí. Počet športových podujatí.	

Názov projektu	Vyhотовiť informačnú tabulu o obci, turistických možnostiach a zaujímavostiach jej okolia, vytvorenie oddychovej zóny	
Cieľ projektu	Zámerom projektu je vybudovať oddychovú zónu výstavbou móla a zakúpením člnov poskytujúcu občanom a turistom atraktívnu voľnočasovú aktivitu. Vyhotovením a umiestnením informačnej tabule zvýšiť informovanosť a zlepšiť orientáciu turistov – Zvýšenie návštevnosti obce, zlepšenie propagácie lokality, zvýšenie atraktívnosti obce a rozvoj cestovného ruchu v obci.	
Termín	2016 - 2018	
Garant	Obec Lipové	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	2300 €	
Verejné zdroje	miestne zdroje	500,- €
	regionálne (VUC) zdroje	1800 €
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	2300 €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Informačná tabula, mólo, člny	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce, turisti	
Indikátory monitoringu	Počet služieb v cestovnom ruchu, počet turistov	

Názov projektu	Organizácia kultúrnych podujatí	
Cieľ projektu	Zámerom projektu je udržanie a rozvoj kultúrneho života v obci.	
Termín	2016 - 2022	
Garant	Obec Lipové	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	2000 €	
Verejné zdroje	miestne zdroje	300,-€
	regionálne (VUC) zdroje	1 700,- €
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	2000 €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Kultúrne podujatia	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Počet účastníkov kultúrnych podujatí. Počet kultúrnych podujatí.	

Názov projektu	Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zníženie produkcie zmesového komunálneho odpadu a biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu.	
Termín	2016 – 2020	
Garant	Obec Lipové	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu – EUR (SKK)	21 400,80 €	
Verejné zdroje	miestne zdroje	1 070,04 €
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	21 400,80 €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Zníženie množstva biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu ako aj zmesového komunálneho odpadu a súlad s platnou legislatívou odpadového hospodárstva.	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Množstvo biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu ako aj zmesového komunálneho odpadu. Počet kompostérov.	

Názov projektu		Rekonštrukcia budovy Obecného úradu
Cieľ projektu		Zníženie energetickej spotreby budovy.
Termín		2016 – 2022
Garant		Obec Lipové
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		50000,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	2500,- €
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	4750,- €
	zdroje EU	42750,- €
	verejné zdroje spolu	50000,- €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Zrekonštruovaná budova so zníženou energetickou spotrebou.
Užívatelia		Obyvatelia obce, pracovníci Obecného úradu
Indikátory monitoringu		Energetická spotreba budovy. Počet zrekonštruovaných objektov.

Názov projektu		Rekonštrukcia miestnych komunikácií
Cieľ projektu		Cieľom projektu je zrekonštruovať miestne komunikácie a tak zabezpečiť kvalitné dopravné podmienky v obci.
Termín		2016 – 2022
Garant		Obec Lipové
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		100000,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	5000,- €
	regionálne (VUC) zdroje	95000,- €
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	100000,- €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Kvalitné a moderné miestne komunikácie
Užívatelia		Obyvatelia obce, návštevníci obce, podnikatelia
Indikátory monitoringu		Plocha zrekonštruovaných miestnych komunikácií (v m²), Zníženie počtu dopravných nehôd na miestnych komunikáciach Skvalitnenie a zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky

Názov projektu	Revitalizácia verejných priestranstiev a námestí	
Cieľ projektu	Vytvorenie príjemného prostredia a vhodného miesta pre všetkých občanov, návštevníkov. Zatraktívnenie obce, zlepšenie kvality života v obci.	
Termín	2016 - 2020	
Garant	Obec Lipové	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu (v EUR)	10000,- €	
Verejné zdroje	miestne zdroje	500,- €
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	4500,- €
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	10000,- €
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	neziskové organizácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Revitalizované verejné priestranstvá	
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce	
Indikátory monitoringu	Počet obyvateľov, návštevníkov využívajúcich verejné priestranstvá	

ZÁVER

Dokument PHSR obce Lipové je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Lipové je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Lipové.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Lipové je rozčlenený na päť základných častí:

- A – Analýza vnútorného prostredia, analýza vonkajšieho prostredia a zhodnotenie súčasného stavu územia
- B – Strategická časť
- C – Programová časť
- D – Realizačná časť
- E – Finančná časť

Tvorba PHSR prebiehala nasledovne:

Proces tvorby PHSR obce Lipové	Informovanie	Získavanie názorov	Zohľadnenie názorov
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule – obecné úradné tabule	X		
Letáky/Pozvánky na stretnutia rozposielané verejnosti priamo	X		
Dotazník rozosielaný v papierovej forme	X	X	X
Využitie existujúcich médií			
Internetová stránka obce, sociálne siete (Facebook)	X	X	
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach	X	X	
Dotazník rozosielaný v elektronickej forme	X	X	
Hlásenia v obecných rozhlasoch	X		
Informačné služby			
Poskytovanie informácií telefonicky, SMS, mailom	X	X	
Informačná kampaň – v rámci organizovaných verejných stretnutí pre obyvateľov obce	X		
Informačná kancelária - nezávislí experti poskytujúci poradenské služby (RRA Komárno)	X	X	
Stretnutia			
Osobné konzultácie s kľúčovými ľuďmi/skupinami – podnikateľmi, využitie miestnych ľudí na získavanie názorov – osobné konzultácie so zástupcami všetkých 3 sektorov	X	X	X
Verejné pracovné stretnutia - organizovanie stretnutí pre obyvateľov všetkých obcí s dôrazom na ťažiskové skupiny (reprezentatívne skupiny predstavujúce verejnosť, brainstorming – SWOT)	X	X	X
Rozhovory a prieskumy			

Dotazník pre širokú verejnosť – k analytickej časti PHSR - http://goo.gl/forms/QR	X	X	X
Pracovné skupiny – stanovenie vízie, cieľov, opatrení a aktivít			
Pracovná skupina – zástupcovia obce, spracovateľ PHSR			X
Iné aktivity			
Vzdelávacie programy na vybrané témy (kľúčové, kritické) – Regionálna zamestnanosť, sociálne podnikanie, regionálne jedinečnosti a hospodárstvo, Cezhraničná spolupráca, cestovný ruch, cyklotrasy, a pod.	X		
Informovanie o aktivitách v regióne – projektoch podporených V4, TownTwinning EACEA, Nitriansky samosprávny kraj, a pod. – workshopy, exkurzie – best practice (návštevy úspešne realizovaných projektov v území)	X		

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Lipové je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Lipové schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Lipovom. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Lipové realizuje Obecné zastupiteľstvo v Lipovom.

PRÍLOHY

Zoznam analyzovaných koncepcných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu

1. Zákon č. 309/2014 Z.z. a zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
2. Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.), www.mindop.sk,
3. Partnerská dohoda SR 2014-20,
4. PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 -2018
5. POH SR
6. POH Nitrianskeho kraja
7. Operačné programy na roky 2014-2020, vrátane programu cezhraničnej spolupráce INTERREG V Slovenská republika – Maďarsko,
8. Program rozvoja vidieka na roky 2014-2020,
9. Web-stránka obce
10. Propagačné a archívne materiály obce,
11. Byty v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
12. Demografický vývoj na Slovensku, Bencontweekly report, Rok vydania: 2015/číslo 4, Autor: Matúš Jančura, Jozef Prozbík
13. Domy v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
14. Fakty o zmenách v živote obyvateľov SR, Nitriansky kraj. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
15. Kultúrno-historické pamiatky ako potenciál rozvoja cestovného ruchu v Nitrianskom samosprávnom kraji, Rok vydania. 2012, Autor: Nitriansky samosprávny kraj
16. Korec P. a kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
17. Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
18. SAV Veda (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava
19. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2012, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
20. Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov. Programové obdobie 2014-2020. Rok vydania: 2014, Autor: Centrálny koordinačný orgán, Úrad vlády Slovenskej republiky.
21. Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
22. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2014, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
23. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2013, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
24. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2012, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
25. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
26. www.statistics.sk Štatistický úrad Slovenskej republiky – DATAcube, SODB 2011
27. www.upsvar.sk Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny – Komárno, Nové Zámky

- 28. www.ssc.sk Slovenská správa ciest
- 29. www.maszdzo.biznisweb.sk
- 30. www.komarno.sk
- 31. www.mindop.sk
- 32. www.land.gov.sk
- 33. www.economy.gov.sk
- 34. www.employment.gov.sk
- 35. www.unsk.sk